

การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม
ในโรงเรียนกับความตั้งใจเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
ลลนา พรหมสุวรรณ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2547
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม
ในโรงเรียนกับความตั้งใจเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
ลลนา พรหมสุวรรณ

-6 ก.ย. 2547

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2547

๒ 250191

ลลนา พรหมสุวรรณ. (2547). การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความตั้งใจเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว).
 กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม :
 อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ, อาจารย์ชวลิต รวยอาจิน.

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับความตั้งใจเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษานำหนักความสำคัญของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความตั้งใจเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร จำนวน 447 คน เป็นนักเรียนชาย 233 คน และนักเรียนหญิง 214 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความตั้งใจเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Preson Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise

ผลการศึกษา พบว่า

1. ตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจเรียนของนักเรียน ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ตัวแปรด้านส่วนตัว พบว่า เพศ มีความสัมพันธ์ทางลบกับความตั้งใจเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนตัวแปรบุคลิกภาพ ไม่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจเรียนของนักเรียน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

1.2 ตัวแปรด้านครอบครัว คือ บรรยากาศในครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

1.3 ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ตัวแปรด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สามารถพยากรณ์ความตั้งใจเรียนของนักเรียนได้ โดยเรียงลำดับจากตัวพยากรณ์ที่ส่งผลกระทบที่สุดไปยังส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน บรรยากาศในครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และบรรยากาศการเรียนการสอนสามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนร่วมของความตั้งใจเรียนได้ร้อยละ 65.50

3. สมการพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความตั้งใจเรียนของนักเรียนได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ความตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร โดยใช้คะแนนดิน

$$Y' = 18.763 + 1.002 X_5 + (-.594) X_3 + .143 X_6 + .131 X_4$$

สมการพยากรณ์ความตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานจตุจักร กรุงเทพมหานคร โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = 1.301 X_5 + (-.710) X_3 + .120 X_6 + .103 X_4$$

X_3 = บรรยากาศในครอบครัว

X_4 = บรรยากาศการเรียนการสอน

X_5 = สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

X_6 = สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

THE STUDY OF THE RELATION AMONG PERSONAL FACTOR, FAMILY FACTOR,
AND ENVIRONMENT IN SCHOOL FACTOR AND THE PRIMARY SCHOOL
STUDENT'S (PROTHOMSUKSA 6) CONCENTRATION TO STUDY
STUDYING IN PRIMARY SCHOOL IN BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
LALANA PHROMSUWAN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Educational degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University
May 2004

Lalana Phromsuwan. (2004). *The Study of the Relation Among Personal Factor, Family Factor, and Environment in School Factor and the Primary School Student's (Prathomsuksa 6) Concentration to Study Studying in Primary Schools in Bangkok*. Master thesis, M.Ed. (Guidance and Counseling Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University.
Advisor Committee: Mr. Phaisan Unprasert, Mr. Chawalit Ruayajin.

The research was intended to study the relation among the personal factor, family factor, and environment in school factor and the primary school student's (Prathomsuksa 6) concentration to study which The primary school are affiliated to Bangkok and was also to study whether the importance of personal factor, family factor and environment in school factor that effected the school student's concentration studying in primary school in Bangkok. The sample were 447 student consisted of 233 boy students and 214 girl students. The material used to collect the data were the questionnaires which were the factors that had been effected to student's concentration. The statistics used to analyses the data was Person Product Moment Correction Coefficient and the stepwise of the Multiple Regression Analysis.

The result shown that

1. Personal Factor, Family Factor, and Environment in school Factor had and effect on student's concentration as this follows

1.1 Personal Variable consists of sex factor sex is negatively related to students's concentration and had significantly statistic at .01 level for the characteristic factor, It had no significantly statistic relationship.

1.2 Family Variable consists of an atmosphere in the family which was positively related to students's concentration by the significantly statistic at .01 level

1.3 School environment Variable consist of teaching atmosphere, the relationship between students and students and the relationship between students and teachers was positively related to students's concentration by the significantly statistic at .01 level

2. Family Variable a school environment can predict the students's concentration by arrangement from the highest effective predictors to the less predictors which were the relationship among the students and students, Family atmosphere, the

relationship between student teacher and teaching atmosphere. Those can be shared and explained 65.50 percent of the unite variability of students's concentration.

3. An algebraic equation which can significantly predict the student's concentration at the 0.01 level by this written of an algebraic equation of a decreasing coefficient of the predictors

A predictive algebraic equation of Mattyaomsuksa 6 student's concentration, the school underling the JatuJak office Bangkok by the raw value was

$$Y' = 18.763 + 1.002 X_5 + (-.594)X_3 + .143 X_6 + .131 X_4$$

A predictive algebraic of Matthayomsuksa 6 student's concentration, the school underling the JatuJak office Bangkok by the standard value was

$$Z = 1.301 X_5 + (-.710) X_3 + .120 X_6 + .103 X_4$$

X_3 = Family atmosphere

X_4 = Teaching atmosphere

X_5 = The relationship between students and students

X_6 = The relationship between students and teachers

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับ
ความตั้งใจเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ของ

นางสาวลลนา พรหมสุวรรณ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

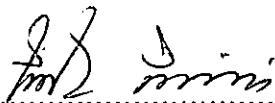

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)

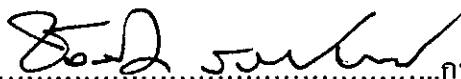
วันที่ 16 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2547

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

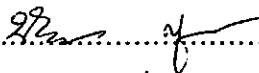
.....ประธาน

(อาจารย์ไพศาล อินประเสริฐ)

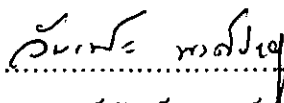
.....กรรมการ

(อาจารย์ชวลิต รวยอาจิน)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทา สุรักษา)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันเพ็ญ พงศ์ประยูร)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณา จากอาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ ประธาน
ควบคุมปริญญานิพนธ์, อาจารย์ชวลิต รวยอาจิน กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้
คำแนะนำที่มีคุณค่า ช่วยเหลือและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการวิจัยอย่างยิ่ง นับ
ตั้งแต่เริ่มต้นดำเนินการจนเสร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบ
ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทา สุรักษา และ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันเพ็ญ พงศ์ประยูร กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปริญญานิพนธ์
และให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องอันเป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์,
ดร. พาสนา จุลรัตน์ อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว และรองศาสตราจารย์
ดร. ภัทตรา ประเสริฐวงศ์ อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว สถาบัน
ราชภัฏจันทรเกษม ที่ให้ความกรุณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ
เครื่องมือและให้คำแนะนำในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเสมียนนารี, ผู้อำนวยการโรงเรียน
เทวสุนทร, ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านลาดพร้าว, ผู้อำนวยการโรงเรียนรัตนโกสินทร์,
ผู้อำนวยการโรงเรียนเสนานิคม, ผู้อำนวยการโรงเรียนประชานิเวศน์ และคณะครูอาจารย์
ที่กรุณาอำนวยความสะดวกพร้อมทั้งช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณ
นักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้อย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ คุณป้าสมบุญ ตักดีสนิท และคุณป้าวรรณ ตักดีสนิท ที่ได้ให้
กำลังใจ และห่วงใย รวมทั้งให้การสนับสนุนทุนการศึกษา กับผู้วิจัย

ขอขอบคุณ คุณธราธร พรหมสุวรรณ, คุณเฉลิมพล เล็กอุทัยวรรณ น้องและเพื่อน
ที่คอยให้กำลังใจ ให้การช่วยเหลือตลอดการวิจัยในครั้งนี้

คุณค่า และความดีอันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้คุณป้า
บุรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่กรุณาอบรมสั่งสอน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย
ในการศึกษาค้นคว้าปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ลลนา พรหมสุวรรณ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	2
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	2
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเรียน	6
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเรียน	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านส่วนตัว	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านครอบครัว	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศในครอบครัว	17
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	33
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	37
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	37
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	38
วิธีการสร้างเครื่องมือ	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล	51
การวิเคราะห์ข้อมูล	51
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	52

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	53
การวิเคราะห์ข้อมูล	54
การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า	54
ผลการศึกษาค้นคว้า	54
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	59
ความมุ่งหมายของการศึกษา	59
สมมติฐานการศึกษา	59
ขอบเขตการศึกษา	59
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล	60
การวิเคราะห์ข้อมูล	61
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
อภิปรายผล	62
ข้อเสนอแนะ	66
บรรณานุกรม	68
ภาคผนวก	76
ประวัติย่อผู้วิจัย	96

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโรงเรียนแต่ละแห่ง และชาย หญิง.....	37
2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของบุคลิกภาพ ความตั้งใจเรียน บรรยากาศในครอบครัว บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพ ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู	55
3 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเรียนของนักเรียน ประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เพศ บุคลิกภาพ บรรยากาศในครอบครัว บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพ ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู	56
4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เมื่อใช้ความตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 6 เป็นเกณฑ์ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบ Stepwise.....	57
5 ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบ Stepwise	58

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาช่วยให้ประชาชนของประเทศเป็นบุคคลที่มีคุณภาพและเป็นคนที่มีทรัพยากรทางปัญญาที่มีค่ายิ่งของชาติ ทั้งนี้เพราะการพัฒนาประเทศทุกด้านต้องอาศัยกำลังคนที่มีคุณภาพเป็นสำคัญ ถ้าหากพิจารณาประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติอย่างล้นเหลือแต่ขาดกำลังคนที่มีคุณภาพสูงก็จะไม่สามารถพัฒนาประเทศให้เจริญเท่าเทียมกับประเทศที่ขาดทรัพยากรธรรมชาติแต่กำลังคนมีคุณภาพสูงแล้วได้ เนื่องจากประเทศนั้นได้พัฒนาการศึกษาให้เจริญก้าวหน้าอยู่ในระดับสูง ตัวอย่างที่เปรียบเทียบได้ชัดเจนระหว่างประเทศญี่ปุ่นกับประเทศในแถบอเมริกาใต้ ซึ่งญี่ปุ่นนั้นขาดแคลนและด้อยกว่าในด้านทรัพยากรธรรมชาติ แต่ประชาชนญี่ปุ่นมีคุณภาพสูงจึงสามารถพัฒนาประเทศให้เจริญกว่าได้ คำกล่าวข้างต้นเห็นได้ชัดว่าการศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในตัวของมันเอง (ก่อ สวัสดิพานิชย์. 2529 : 6 – 7 ; Bray. 1981 : 2 ; UNESCO. 1986 : 28)

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันเป็นสภาพที่น่าวิตก และจำเป็นต้องเร่งหาทางแก้ไข โดยเฉพาะการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถในการประกอบกรงานเลี้ยงชีพ และนำการพัฒนาไปสู่ประเทศสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วโดยใช้พื้นฐานทางความคิดเชิงเหตุผล รวมทั้งสร้างจิตสำนึกที่ดีให้เกิดแก่คนในชาติในการอยู่ร่วมกันด้วยสันติ โดยพัฒนาคุณธรรม ปัญญา ให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล และสิ่งที่จะสามารถสร้างสรรค์ในเรื่องดังกล่าวได้คือการศึกษา นั่นเอง ซึ่งรัฐจำเป็นต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกในการพัฒนาประเทศเช่นเดียวกับการให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 14) การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกในยุคโลกาภิวัตน์ได้รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาเป็นอย่างมาก จึงกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษา คือ ให้การศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยให้เป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์เหมาะสมแก่กาลเวลาและบริบทของสังคมไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 5) การที่ประเทศชาติจะพัฒนาคนได้อย่างมีประสิทธิภาพก็ต้องให้ประชาชนของประเทศได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและอย่างน้อยที่สุดก็ให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละประเทศย่อมขึ้นอยู่กับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศนั้น ๆ ประเทศที่ถูกจัดว่ามีรายได้ต่ำมักจะพบว่ามีกำหนดการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้เพียงระดับชั้นประถมศึกษา 4 ปี หรือ 6 ปี และอาจรวมถึงการจัดการศึกษานอกโรงเรียนด้วย สำหรับประเทศที่กำลังพัฒนาขอขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานจะขยายกว้างออกไปอีก กล่าวคือ

การศึกษาขั้นพื้นฐานสูงกว่าระดับชั้นประถมศึกษา ส่วนประเทศที่พัฒนาแล้วเกือบทั้งหมดจะให้การศึกษาขั้นพื้นฐานถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

แต่ถึงอย่างไรก็ตามการจัดการศึกษาจะให้ดีมีคุณภาพก็ต้องประกอบไปด้วยปัจจัยหลาย ๆ ด้านซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อการเรียนรู้และเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของครู

มิลแมน เชเฟอร์ และ โคเฮน (Millman, Schaefer & Cohen. 1981 : 142) ได้กล่าวว่า การตั้งใจเรียนเป็นทักษะขั้นพื้นฐานที่เอื้อให้นักเรียนเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ นักเรียนที่มีพฤติกรรมตั้งใจเรียนในห้องเรียน เอาใจใส่ ฟังคำอธิบายของครู ปฏิบัติตามที่ครูสั่ง ย่อมเข้าใจบทเรียนได้ดี และจากผลการวิจัยของ ฮอก และ ลูซ (Hoge & Luce. 1979 : 481) พบว่า พฤติกรรมตั้งใจเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นอกจากนี้ผลการวิจัยของคอบบ์ และฮอปส์ (Cobb & Hops. 1973 : 108 – 113) ยังพบว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมเอาใจใส่ต่อการเรียนเพิ่มขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของอารีย์ ธีญญวงค์ (2517 : 21) ที่ศึกษาพบว่า พฤติกรรมที่ไม่ตั้งใจเรียนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นอย่างมาก

ผู้วิจัยเห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นรากฐานอันสำคัญในการที่จะประสพผลสำเร็จในการศึกษาในอนาคตแต่ผลสัมฤทธิ์ของเด็กก็ต้องขึ้นกับปัจจัยหลาย ๆ ด้านทั้งด้านส่วนตัว ครอบครัว และสิ่งแวดล้อม จึงมีความเห็นว่าควรจะศึกษา ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความตั้งใจเรียนของนักเรียน เพื่อที่จะได้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และเป็นการวางรากฐานตั้งแต่เยาว์วัย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับความตั้งใจเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

2. เพื่อศึกษานำหนักความสำคัญของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความตั้งใจเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นข้อมูลสำหรับ ครู อาจารย์ และผู้ปกครองใช้ประกอบการหาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาความตั้งใจเรียนให้แก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จทางการศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานเขตจตุจักร โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครจำนวน 6 โรงเรียน จำนวน 900 คน เป็นชาย 417 คน เป็นหญิง 429 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานเขตจตุจักร โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 โรงเรียน จำนวน 447 คน เป็นชาย 233 คน เป็นหญิง 214 คน สุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้เพศเป็นชั้น (Status) *strata* นักเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) จำนวน 50% ของนักเรียนทั้งหมด

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า แบ่งเป็น

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

2.1.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่

2.1.1.1 เพศ _____

2.1.1.2 บุคลิกภาพ

2.1.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ บรรยากาศในครอบครัว

2.1.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1.2.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.1.2.3.2 สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

2.1.2.3.3 บรรยากาศการเรียนการสอน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความตั้งใจเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัจจัยที่สัมพันธ์ หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับ ความตั้งใจเรียน ซึ่งประกอบด้วย

1.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว

1.1.1 เพศ ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง

1.1.2 บุคลิกภาพ หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนที่ตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ในการดำรงชีวิต ซึ่งทำให้มีเอกลักษณ์เฉพาะของนักเรียนบุคลิกภาพในการวิจัยครั้งนี้แบ่งตามแบบสำรวจการกระทำกิจกรรมของเจนกินส์ (Jenkins Activity Survey) ซึ่งแบ่งบุคลิกภาพออกเป็น 2 แบบคือ

1.1.2.1 บุคลิกภาพคะแนนสูง จะเป็นบุคคลที่ชอบทำงานแข่งกับเวลา รักความก้าวหน้า ไม่ชอบการรอคอย ก้าวร้าว โกรธง่าย และมีความเพียรพยายามที่จะฟันฝ่า

อุปสรรค เพื่อประสบความสำเร็จในการทำงานบุคคลที่มีบุคลิกภาพรีบร้อน ชอบแข่งขัน และ ก้าวร้าว ชอบทำงานให้ได้มาก ๆ ในเวลาน้อย ๆ มีความรู้ที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความ มานะพยายามมากในการทำงาน ฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อประสบความสำเร็จ ชอบทำงานด้วยความรวดเร็วทนไม่ได้กับงานที่ล่าช้า มีความต้องการพักผ่อนน้อยกว่าคนอื่น และถูกกระตุ้นให้ เกิดความรู้สึกโกรธและก้าวร้าวได้ง่าย

1.1.2.2 บุคลิกภาพคะแนนต่ำ จะเป็นบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพของคน ที่ค่อนข้างเฉื่อยชาไม่รักความก้าวหน้า ไม่อดทนและรอคอยได้ ไม่ชอบฟันฝ่าอุปสรรค ไม่หวัง ผลสัมฤทธิ์ในการทำงานบุคคลที่มีบุคลิกภาพที่มีความผ่อนคลาย ไม่รีบร้อน และไม่ก้าวร้าว มี ลักษณะเรื่อย ๆ เฉื่อย ๆ ชอบการพักผ่อน ดำเนินชีวิตแบบง่าย และไม่ชอบฝ่าฟันอุปสรรคใน การทำงาน

1.2 ปัจจัยด้านครอบครัว

บรรยากาศในครอบครัว หมายถึง สภาพแวดล้อมในครอบครัว ตามการรับรู้ของ นักเรียนที่มีต่อการแสดงออกของบิดามารดา หรือผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อบุตรธิดาด้านการเรียนที่ แสดงให้เห็นว่าบิดามารดา หรือผู้ปกครองให้ความสนใจเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน ได้แก่ การซักถามเกี่ยวกับการเรียน การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียน การแสดงความห่วงใย เกี่ยวกับการเรียน และการให้การสนับสนุนด้านการเรียน

1.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

1.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง การแสดงออกถึงความ สัมพันธ์ของนักเรียนทั้งทางด้านการใช้วาจา การแสดงกิริยาท่าทางอันประกอบด้วยลักษณะ ของการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนเพื่อน เมื่อเพื่อนต้องการความช่วยเหลือ รู้จักการให้และ การยอมรับรู้จักเคารพในสิทธิของผู้อื่น รู้จักและเข้าใจตนเอง สนใจในความรู้สึกของเพื่อน ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลตลอดจนรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน เพื่อก่อให้เกิดความ สัมพันธ์อันดีกับเพื่อน ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานกลุ่ม และการปฏิบัติตนกับเพื่อนเป็นไปอย่าง เหมาะสม

1.3.2 สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน หมายถึง การที่ครูและนักเรียน ปฏิบัติต่อกัน เพื่อทำให้เกิดความสัมพันธที่ดีทั้งในและนอกห้องเรียน การให้ความใกล้ชิด การ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและซักถาม ความเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียน การเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน

1.3.3 บรรยากาศการเรียนการสอน หมายถึง สภาพแวดล้อมทางการเรียน การสอนที่มีผลต่อนักเรียนได้แก่ วิธีสอนของครู สถานที่เรียน สื่อและอุปกรณ์ทางการศึกษา ผู้สอน วิธีสอน การซักถาม และถกเถียงทางวิชาการ การจัดกิจกรรมการเรียนในชั้นเรียนและ ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู ซึ่งจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพัฒนาการทาง สังคม อารมณ์ และสติปัญญาของนักเรียนได้

2. ความตั้งใจเรียน หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนที่แสดงถึงความสนใจ และมีสมาธิในการเรียนการ เอาใจใส่ต่อการเรียนในห้องเรียน และต่องานที่ครูมอบหมาย ได้แก่ สนใจฟังครูอธิบาย มองกระดาน มองอุปกรณ์ ถามและตอบเกี่ยวกับบทเรียน ทำงานตามที่ครูมอบหมาย และให้ความร่วมมือกับเพื่อน ในการทำกิจกรรมในการเรียน ความตั้งใจเรียนคือ ความมุ่งมั่นที่ผลักดันให้ผู้เรียนพยายามประกอบกิจกรรมในด้านที่ส่งเสริมการเรียน เช่น การพยายามทำการบ้านที่ครูสั่งอย่างสม่ำเสมอ การไปเรียนทุกวันไม่ขาด การเสาะหาดำราเรียนหรือหนังสือตำราอื่นมาอ่านนอกเหนือไปจากที่เรียนในชั้น การใช้เวลาว่างอ่านหนังสือหรือทบทวนการเรียน หรือทำการบ้านแทนการไปเที่ยวเตร่ ฯลฯ และในขณะเดียวกัน ก็พยายามงดประกอบกิจกรรมบางอย่างอันอาจจะเป็นอุปสรรคต่อการเรียน เช่น การไปโรงเรียนสาย การหนีโรงเรียน การเล่นกับเพื่อน ๆ ในขณะที่ครูกำลังสอน การลากลับบ้านโดยไม่จำเป็น การนั่งใจลอยในห้องเรียน ฯลฯ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมอย่างน้อยหนึ่งด้านส่งผลต่อความตั้งใจเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเรียน
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเรียน
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเรียน
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - 2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านส่วนตัว
 - 2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านส่วนตัว
 - 2.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านส่วนตัว
 - 2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านครอบครัว
 - 2.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศด้านครอบครัว
 - 2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศด้านครอบครัว
 - 2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
 - 2.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
 - 2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเรียน

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเรียน

วิทเทคเคอร์ (Whittaker. 1966 : 567) กล่าวว่า ความตั้งใจคือจุดรวมของการรับรู้ (Perception) ซึ่งกำหนดขึ้นในบางกรณีโดยลักษณะของผู้รับรู้เอง บางกรณีอยู่ในลักษณะของสิ่งเร้า (Stimulus) ความตั้งใจในความสัมพันธ์กับฝ่ายรับรู้และสิ่งเร้า สิ่งเร้าจะก่อให้เกิดความตั้งใจแก่ผู้รับรู้ได้ต่อเมื่อสิ่งเร้านั้นมีการเปลี่ยนแปลง เปลี่ยนขนาดหรือเกิดขึ้นซ้ำ ๆ กัน สิ่งเร้าที่ผิดปกติก็จะกระตุ้นความตั้งใจของผู้รับรู้ด้วย ในตัวผู้รับจะมีตัวประกอบที่จะช่วยเสริมให้เกิดความตั้งใจ

สแตรง (Strang. 1959 : 307 – 308) กล่าวว่า ความตั้งใจเรียนเป็นองค์ประกอบอันซับซ้อนที่เกี่ยวกับแรงขับและความจำ การจะเรียนรู้อะไรได้ดีจะต้องมีความตั้งใจเรียนในสิ่งนั้นเพราะความตั้งใจเรียนเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้

ลาฮาเดอร์น (Lahaderne. 1968 : 320 – 324) ให้ความหมายของพฤติกรรมตั้งใจเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนมองหนังสือ มองครู หรือมองกระดาน อ่านบทเรียน และทำงานตามที่ครูสั่ง

ซอเรนสัน (Sorenson. 1964 : 408) กล่าวว่าพื้นฐานของการจูงใจในการเรียนรู้สิ่งใด ๆ ขึ้นอยู่กับความต้องการและแรงขับของบุคคลอันจะก่อให้เกิดความเต็มใจที่จะเรียน ความต้องการและแรงขับนี้จะผสมกันไปเป็นสัดส่วน และส่งแรงกระตุ้นความเต็มใจ เมื่อบุคคลต้องการเรียนรู้สิ่งใดแล้ว อุปสรรคอื่นๆ จะไม่สามารถชักจูงความพยายามของเขาให้หันเหไปได้ ตรงกันข้ามจะมีความคาดหวังและความเครียดเกิดขึ้น ถ้าผู้นั้นได้รับความสำเร็จในการเรียน ความเครียดก็จะหมดไปถ้าพลาดหวังก็จะเกิดความคับข้องใจเพราะความเครียดมิได้หมดไป แม้ว่าซอเรนสันจะมีได้อธิบายความหมายของความตั้งใจเรียนโดยตรง แต่สิ่งที่เขาเรียกว่า ความเต็มใจนั้น ก็มีพื้นฐานมาจากความต้องการและแรงขับ

ฮอลตัน (Halton. 1973 : 20 – 25) กล่าวว่า ความตั้งใจเรียน คือ ความจดจ่อของจิตใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทำให้บุคคลมีสมาธิ การเรียนวิชาที่ตรงกับความสนใจของผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าของผู้เรียนที่ไม่มีความตั้งใจเรียน

อรุณศรี กุมุท (2515 : 7) อธิบายว่าความตั้งใจเรียนคือพลังงานอย่างหนึ่งที่แฝงอยู่ในตัวบุคคลและผลักดันให้ประกอบกิจกรรมต่างๆ อย่างจริงจังปริมาณของความผลักดันนี้มีความสัมพันธ์กับผลสำเร็จแห่งกิจกรรมของบุคคล กล่าวคือบุคคลที่มีความตั้งใจมากจะมีผลสัมฤทธิ์ในการทำงานสูง ตรงกันข้ามบุคคลที่มีปริมาณความตั้งใจน้อยจะมีผลสัมฤทธิ์ในการทำงานต่ำ

วิบูลลักษณ์ ธรรมลักษณ์ (2526 : 6) กล่าวว่า ความตั้งใจเรียน หมายถึง ความสนใจและมีสมาธิในการทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียน พร้อมทั้งจะทุ่มเทให้แก่วิชาต่าง ๆ ที่เรียนโดยไม่รู้สึกเบื่อหน่าย

ภาณี อินทศร (2526 : 84) ให้ความหมายของพฤติกรรมตั้งใจเรียนว่า หมายถึง การที่นักเรียนให้ความสนใจในตัวครู หรืออุปกรณ์ในการเรียน รวมทั้งกิจกรรมในการเรียน

จากความหมายของความตั้งใจเรียนดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความตั้งใจเรียน หมายถึง ความสนใจ และมีสมาธิในการเรียน เอาใจใส่ต่อการเรียนในห้องเรียนและต่องานที่ครูมอบหมาย ได้แก่ สนใจฟังครูอธิบาย มองกระดาน มองอุปกรณ์ ถามคำตอบ และตอบคำถามครูเกี่ยวกับบทเรียน ทำงานตามที่ครูมอบหมาย ให้ความร่วมมือกับเพื่อนในการทำกิจกรรมในการเรียน

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเรียน

1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

โบรเดน และคนอื่น ๆ (Broden, et al. 1970 : 341 – 349) ได้ศึกษาผลของการใช้แรงเสริมในการปรับพฤติกรรมตั้งใจเรียนและการปฏิบัติตามระเบียบของห้องเรียนกับ

นักเรียนพิเศษเกรด 7 – 8 จำนวน 13 คน ที่มีปัญหาเรื่อง การพูด การอ่าน และพฤติกรรม ดื้อรั้น ไม่เชื่อฟังครู ไม่สนใจในการเรียน ไม่ทำงานที่ครูมอบหมายให้ ทั้ง ๆ ที่ครูพยายามชมเชย เมื่อเขาแสดงที่พึงประสงค์และดูว่าเมื่อเขาทำผิด บางครั้งก็ส่งไปพบจิตแพทย์ และอาจารย์ใหญ่ แต่พฤติกรรมก็ไม่ดีขึ้น ผลการวิจัยพบว่า การใช้แรงเสริมสามารถปรับพฤติกรรมตั้งใจเรียนและการปฏิบัติตามระเบียบของห้องเรียนของนักเรียนพิเศษให้ดีขึ้นได้

อเล็กซานเดอร์ และแอปเฟิล (Alexander & Apfel. 1976 : 43, 97 – 99) ได้ศึกษาการเสริมแรง เพื่อปรับพฤติกรรมในชั้นเรียนให้ดีขึ้นด้วยการใช้แรงเสริมทางบวกในการปรับพฤติกรรมตั้งใจเรียน โดยทั่วไปตัวแลกเงินที่สามารถแลกเป็นขนม เวลาว่าง หรือของเล่นเป็นตัวเสริมแรง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอายุ 7 – 13 ปี จำนวน 5 คน ที่มีพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียนคือ แหย่เพื่อน ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 62 เป็นร้อยละ 92 ของเวลาเรียนทั้งหมด

บลูม (Bloom. 1982 : 166 – 175) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่า พฤติกรรมทางด้านความรู้ความคิดของนักเรียนและลักษณะจิตพิสัยของนักเรียน ซึ่งได้แก่ ความสนใจ ความมานะตั้งใจ ความขยัน รวมทั้งเจตคติต่อรายวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนถึงร้อยละ 65

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

บุญชม ศรีสะอาด (2524 : 179 – 182) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบของผลการเรียนในโรงเรียน โดยใช้ผลการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นเกณฑ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน จำนวน 1,415 คน ครู จำนวน 30 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญในเขตการศึกษา 10 ผลการศึกษาพบว่า ความขยันหมั่นเพียรในการเรียน ได้แก่ ความสนใจ ความตั้งใจ และเวลาที่ใช้ในการเรียนของนักเรียนเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผลการเรียนการที่นักเรียนแต่ละคนมีความตั้งใจเรียนต่างกัน สาเหตุหนึ่งมาจากแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนแตกต่างกัน นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะตั้งใจเรียนและประสบผลสำเร็จในการเรียน ซึ่งตรงกันข้ามกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำจะขาดความสนใจ ไม่ตั้งใจเรียน

วิบูลลักษณ์ ธรรมลักขณา (2526 : 108) ได้ศึกษาผลของการฝึกวิธีพัฒนาตนเองที่มีต่อการตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 20 คน กลุ่มควบคุมจำนวน 20 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมวิธีพัฒนาดตนเองมีความตั้งใจเรียนดีกว่าก่อนเข้ารับการฝึกอบรม และนักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมวิธีพัฒนาดตนเองมีความตั้งใจเรียนดีกว่านักเรียนที่พัฒนาดตนเองแบบเสรี

เยาวภา กันทรวิยากุล (2530 : 39) ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรม ไม่ตั้งใจเรียนในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนป่าโมกษวิทยาคม จังหวัดอ่างทอง จำนวน 14 คน ผลการศึกษาพบว่า การฝึกโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนในห้องเรียนลดลง

เสมอใจ ชื่นจิต (2533 : 80) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเสริมแรงทางบวกเป็นกลุ่มและรายบุคคล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนธรรมโชติศึกษาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2532 ที่มีพฤติกรรมตั้งใจเรียนต่ำ จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 8 คน ใช้แบบแผนการทดลองแบบสลับกับ โดยกลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการเสริมแรงทางบวกเป็นกลุ่ม และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการเสริมแรงทางบวกเป็นรายบุคคล ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกเป็นกลุ่มและรายบุคคลมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความตั้งใจเรียน มีส่วนช่วยให้เกิดผลสำเร็จในการเรียน หมายความว่า นักเรียนที่มีความตั้งใจเรียนสูงย่อมมีโอกาสได้รับความสำเร็จในการเรียนมากกว่านักเรียนที่ขาดความตั้งใจเรียนหรือมีความตั้งใจเรียนน้อย

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านส่วนตัว

2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านส่วนตัว

เพศ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความแตกต่างทางเพศ หมายถึง ความแตกต่างในเรื่องต่าง ๆ ทางเพศชายและหญิง ซึ่งวัฒนธรรมมีส่วนสำคัญในการกำหนดบทบาทของหญิงและชายให้แตกต่างกัน เช่น บางวัฒนธรรมถือว่า ชายเป็นช้างเท้าหน้า หญิงเป็นช้างเท้าหลัง หรือชายเป็นผู้นำ หญิงเป็นผู้ตาม เป็นต้น หรือในบางวัฒนธรรมเชื่อว่า ผู้ชายต้องเข้มแข็งอดทน อ่อนแอไม่ได้ ผู้หญิงเป็นผู้ที่อ่อนแอกว่า หรือผู้ชายมีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงานมากกว่าผู้หญิง เพราะในบางตำแหน่งไม่เปิดให้ผู้หญิงทำงานในระดับสูง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก็เป็นการแสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างเพศ โดยมีเรื่องของวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง

ชาย และหญิง มีความแตกต่างกันหลายด้าน เช่น ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เทอร์แมนและไทเลอร์ (Terman and Tyler. 1954) ศึกษาพบว่า หญิงมีความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษ การเขียน และศิลปะ มากกว่าชาย ส่วนชายมีความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ มากกว่าผู้หญิง

ด้านอารมณ์

แมคคี (McKee. 1962) ศึกษาพบว่า หญิงมีอารมณ์มั่นคงน้อยกว่าชาย แต่ชายมีพฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่าหญิง (Oetzel. 1962)

ด้านบุคลิกภาพ

พาเทลและกอร์ดอน (Patel & Gordon. 1960) ศึกษาพบว่า เด็กหญิงมีแนวโน้มที่จะคล้อยตามผู้อื่น หรือถูกชักจูงได้ง่ายกว่าเด็กชาย ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ คิมเบอร์ (Kimber. 1974) และนอล (Noll. 1951) ที่ศึกษาพบว่า เด็กหญิงเลียนแบบบุคลิกภาพของผู้อื่นได้ง่ายกว่าเด็กชาย

ส่วนเบอเนตต์ และโคเฮน (Bennett & Cohen. 1959) ได้สรุปเกี่ยวกับธรรมชาติของความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิงไว้ดังนี้

1. เพศชายมีความคิดหนักแน่นมากกว่าความคิดของเพศหญิง
2. เพศชายมักคิดการล่วงหน้าถึงรางวัล และการลงโทษที่เป็นผลของความเหมาะสม และไม่เหมาะสมที่เกิดขึ้นกับตนเอง ในขณะที่เพศหญิงคิดการณืล่วงหน้าเกี่ยวกับรางวัลและการลงโทษ ในฐานะเป็นผลของความเป็นมิตรหรือความเป็นศัตรูกันของสิ่งแวดล้อม
3. เพศชายมักคิดถึงสิ่งเกี่ยวข้องกับความปรารถนาให้เกิดความสำเร็จส่วนตัว ในขณะที่สิ่งที่หญิงคิดนั้นเกี่ยวข้องกับความปรารถนาด้านความรักทางสังคมและมิตรภาพมากกว่า การที่จะถามว่าเพศชายกับเพศหญิงใครจะมีระดับสติปัญญาสูงกว่ากัน รู้สึกว่าจะเป็นคำถามที่ค่อนข้างไร้สาระ อย่างน้อยที่สุดระหว่างอายุ 7 – 16 ยังไม่สามารถแยกความแตกต่างด้านสติปัญญาระหว่างชายกับหญิงได้ (Bloom. 1964)

โดยทั่ว ๆ ไป ในผู้ชายจะแสดงแนวโน้มให้เห็นว่า มีความสามารถเหนือผู้หญิงเล็กน้อยในเรื่องการคิดหาเหตุผลโดยทั่วไป เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ความสามารถในการเปรียบเทียบ ความประสานสัมพันธ์ของการเคลื่อนไหวของร่างกายส่วนใหญ่ ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ และความถนัดด้านช่างกล ผู้หญิงแสดงแนวโน้มให้เห็นว่าเหนือกว่าผู้ชายเล็กน้อยในเรื่อง ความสามารถทางความจำ การใช้ภาษา งานฝีมือ การคำนวณตัวเลข และความเร็วในการรับรู้ (perceptual speed) (McNeils. 1964)

อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างดังกล่าวบางที่อาจจะเป็นเรื่องของการอบรมเลี้ยงดูก็ได้ คือแต่ละเพศได้รับการปลูกฝังหรือฝึกทักษะมาต่างกัน ความสามารถนั้น ๆ จึงอาจจะต่างกัน เพราะการฝึกฝนหรืออบรมเลี้ยงดูมากกว่าจะเป็นเพราะอิทธิพลด้านความแตกต่างระหว่างเพศก็อาจเป็นไปได้

วัฒนธรรมก็มีบทบาทสำคัญเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างเพศ ในวัฒนธรรมทั่ว ๆ ไป เด็กชายเป็นที่คาดหวังว่าจะมีลักษณะก้าวร้าว ชอบอิสระ และก่อความวุ่นวาย แต่คุณลักษณะเหล่านี้ไม่ได้เป็นที่คาดหวังในโรงเรียน แต่ครูจะมุ่งให้เด็กชายอยู่ในกรอบคล้าย ๆ กับเด็กหญิงเมื่อเด็กอยู่ในกรอบของระเบียบที่ครูคาดหวังจึงเป็นการขัดแย้ง ซึ่งอาจส่งผลไปถึงการพิจารณาให้คะแนนสอบด้วย เช่น ถ้าทำงานที่มีคุณภาพเท่ากัน จะมีแนวโน้มว่าผู้ชายได้

คะแนนน้อยกว่าผู้หญิง ดังนั้นถ้าหากไม่มีข้อสอบที่เป็นมาตรฐานและเชื่อถือได้ จะมีแนวโน้มว่ากลุ่มนักเรียนที่ได้คะแนนสูง ส่วนใหญ่จะเป็นเด็กหญิง และกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำส่วนใหญ่จะเป็นชาย (Bernard, H.W. 1972)

นักจิตวิทยาบางคนเสนอแนะว่าควรให้เด็กชายเข้าเรียนหลังเด็กหญิงเล็กน้อยเพราะพัฒนาการด้านภาษากับความสามารถทางการอ่านของเด็กหญิงเร็วกว่า ซึ่งข้อเสนอแนะดังกล่าวไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างภายในกลุ่มของเพศเดียวกัน ความแตกต่างด้านสติปัญญา ความคาดหวังของวัฒนธรรม และความแตกต่างด้านการรับรู้ โดยความเป็นจริงความแตกต่างระหว่างเด็กชายกับหญิงในเรื่องของการเรียน โดยส่วนเฉลี่ยนั้นมีน้อยมาก

นักจิตวิทยาบางคนเสนอแนะว่าควรแยกชั้นเรียนระหว่างเด็กชายกับหญิงเพื่อว่าจะได้ไม่ให้เอาความแตกต่างกันนั้นมาแข่งขันกัน ในทัศนะของผู้เขียนกลับเห็นว่ายิ่งทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างเพศมากยิ่งขึ้น ซึ่งถ้าให้เด็กชายหญิงเรียนในชั้นเรียนเดียวกันระดับอายุเท่ากัน จะช่วยให้ความแตกต่างลดน้อยลงได้ เพราะครูไม่ได้เน้นที่ความแตกต่างแต่กลับทำให้เหมือน ๆ กันมากยิ่งขึ้น

ข้อสรุปที่สำคัญในตอนนี้ก็คือ ความแตกต่างระหว่างเพศชายกับเพศหญิง ยังน้อยกว่าและสำคัญรองจากความแตกต่างภายในเพศเดียวกัน ถึงแม้ว่าเด็กหญิงโดยทั่วไปๆ ไปจะมีความสามารถด้านภาษาสูงกว่าเด็กชายเล็กน้อย และเด็กชายโดยทั่วไปถนัดด้านคณิตศาสตร์มากกว่า

บุคลิกภาพ

ความหมายของบุคลิกภาพ

คำว่า “บุคลิกภาพ” (Personality) มาจากภาษาละตินว่า “Persona” แปลว่า หน้ากากของตัวละคร (An actor's mask) ซึ่งนักจิตวิทยาได้ให้ความหมายแตกต่างกันดังต่อไปนี้

กิลฟอร์ด (Guilford. 1959 : 5) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า เป็นแบบแผนของคุณลักษณะอันเฉพาะตัวบุคคล

กันยา สุวรรณแสง (2533 : 1) ได้ให้ความหมายว่า เป็นแบบแผนพฤติกรรมของบุคคลที่คนทั่วไปรับรู้

ศรีธรรม ชนะภูมิ (2525 : 14) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า หมายถึงลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมของบุคคลหนึ่งที่แสดงออกซ้ำๆ เพื่อตอบสนองและปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม

จรรยา สุวรรณทัต และ ดวงกมล เวชบรรยงรัตน์ (2529 : 219) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า หมายถึงแบบแผนพฤติกรรมของบุคคลในบุคคลหนึ่งที่เป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไป เป็นลักษณะส่วนรวมของบุคคลนั้น ประกอบไปด้วยพฤติกรรมที่แสดงออกและศักยภาพภายในของบุคคล ซึ่งทำให้มีความแตกต่างจากบุคคลทั่วไป

จากความหมายดังที่ได้กล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่า บุคลิกภาพเป็นแบบแผนของพฤติกรรมของบุคคล อันเป็นผลรวมของลักษณะภายนอกและลักษณะภายในของบุคคลอันทำให้บุคคลนั้นมีลักษณะเฉพาะตัวที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งทำให้เขาแตกต่างจากบุคคลอื่น

ปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบของบุคลิกภาพของบุคคล ได้แก่ ปัจจัยภายนอกที่มองเห็นได้เช่น รูปร่างหน้าตา ท่าทาง ซึ่งมีลักษณะที่ไม่เหมือนใคร ไม่ว่าจะพูด จะเดิน จะทำงาน บุคคลนั้นจะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว นอกนั้นยังประกอบไปด้วยปัจจัยภายใน เช่น แรงจูงใจ ความสนใจ เจตคติ ค่านิยม ความคิด เซวณปัญญา เป็นต้น ปัจจัยภายนอกรวมกับปัจจัยภายในเรียก ลักษณะส่วนรวมของบุคคล

สิ่งที่จะต้องเข้าใจในที่นี้ก็คือ บุคลิกภาพของคนเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา กล่าวคือบุคลิกภาพจะมีกระบวนการพัฒนาตลอดชีวิตของบุคคลทั้งในทางที่ดีและเสื่อมลง เพราะฉะนั้นคำถามที่ว่าคนเราสามารถจะฝึกฝนให้มีการพัฒนาบุคลิกภาพได้หรือไม่ คำตอบก็คือบุคคลสามารถที่จะฝึกฝนหรืออบรมให้เกิดการพัฒนาบุคลิกภาพได้

ดิงเมเยอร์ (Dinkmeyer. 1967 : 309 – 310) กล่าวว่า บุคลิกภาพมีความหมายคลุมถึงสภาวะทุกอย่าง อันประกอบขึ้นเป็นตัวบุคคล นับตั้งแต่สภาวะความสามารถทางปัญญา ตลอดจนความสำคัญ บุคลิกภาพมีความครอบคลุมถึง สภาวะที่บุคคลเป็นอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งที่หวังไว้ในอนาคต ที่สำคัญ คือ บุคลิกภาพจะรวมถึงวิธีการที่บุคคลนั้นเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ รวมทั้งปฏิกิริยาโต้ตอบที่เขาต้องเผชิญด้วย อีกนัยหนึ่งก็คือ การปรับตัวเอง ของแต่ละบุคคลในการเผชิญปัญหา หรือ ความคับข้องใจที่เกิดขึ้นในทุกสถานการณ์ของชีวิตซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ

อนาสตาซี (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 : 11 – 15 ; อ้างอิงจาก Anastasi. 1968) กล่าวว่า บุคลิกภาพของบุคคลเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อมพันธุกรรมเดียวกันแต่อยู่ในสิ่งแวดล้อมต่างกันอาจก่อให้เกิดบุคลิกภาพต่างกันได้ หรือแม้แต่ว่าสภาพแวดล้อมและพันธุกรรมเดียวกัน

ไอแซนค์ (Eysenck. 1970 : 253) กล่าวสรุปว่า บุคลิกภาพนั้นสามารถพิจารณาได้สองมิติ คือ มิติแรกเป็นด้านการแสดงตัวและเก็บตัว ซึ่งประกอบด้วยลักษณะย่อย ๆ ได้แก่ การเข้าไปมีส่วนร่วม – การถอนตัวออก (participation – withdrawn) เข้าสังคม – แยกตัว (sociable – isolated) เข้าใกล้ – ถอยหนี (approach – withdrawn) กระตือรือร้น – เฉื่อยชา (active – inactive) มิติที่สองเป็นลักษณะทางด้านอารมณ์ ซึ่งได้แก่ ความเป็นคนเข้มแข็ง อ่อนแอ มั่นคง ไม่มั่นคง ลักษณะการแสดงออกทางอารมณ์ เช่น ความวิตกกังวล เป็นต้น

แมคคอนเนล (McConnell. 1974 : 610) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นลักษณะนิสัยที่บุคคลคิดและแสดงออก เพื่อใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เช่น ค่านิยม แรงจูงใจ

มิสเชล (Mishel. 1976 : 2) ให้ความหมายของบุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะพิเศษของแบบแผนพฤติกรรม (รวมทั้งความคิดและอารมณ์) ซึ่งเป็นลักษณะนิสัยประจำตัวของบุคคลที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับเหตุการณ์หรือสถานการณ์

มอริส (Morris. 1979 : 628) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพ หมายถึง รูปแบบของคุณลักษณะต่างๆ ที่ประจำตัวของบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรม อารมณ์ แรงจูงใจ ความคิด เจตคติ ฯลฯ

กันยา สุวรรณแสง (2531 : 15) ให้ความหมายของบุคลิกภาพคือ ลักษณะโดยส่วนรวมของแต่ละบุคคล ซึ่งมีอิทธิพลต่อความรู้สึของผู้พบเห็น

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2536 : 5) ให้ความหมาย บุคลิกภาพ คือ ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่างๆ ทั้งส่วนภายนอก ที่มองเห็นชัดเจน เช่น รูปร่าง หน้าตา กิริยามารยาท การแต่งตัว วิถีพูดจา การนั่งยืน และส่วนภายในที่มองเห็นได้ยาก เช่น สติปัญญาความถนัด ลักษณะทางอารมณ์ ความใฝ่ฝัน ค่านิยม ความสนใจ ปรัชญาชีวิต

จากความหมายของบุคลิกภาพดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัย ที่รวมกันเป็นแบบฉบับของแต่ละบุคคล ซึ่งแสดงออกมาในลักษณะของพฤติกรรม ที่แสดงถึงการมีเอกลักษณ์ของตนเอง โดยแสดงออกทางด้านภาษาถ้อยคำ และภาษาท่าทาง อันเป็นผลเนื่องมาจากพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และการเรียนรู้

โครงสร้างของบุคลิกภาพ

เชดคัทจ์ โฆวาลินส์ (2520 : 4 – 5) กล่าวว่า โครงสร้างของบุคลิกภาพโดยทั่วไปประกอบด้วยโครงสร้างใหญ่ ๆ ดังนี้

1. สติปัญญา หรือ ความสามารถพิเศษ (Intelligence or Ability) เป็นคุณสมบัติทางสมองเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าบุคคลแต่ละคน สามารถทำอะไรได้บ้างแยกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1.1 ความถนัดทางธรรมชาติ เป็นการปฏิบัติที่แสดงถึงขีดความสามารถของบุคคลที่จะกระทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งกิจกรรมเหล่านั้นอาจเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้หรือการฝึกทักษะ

1.2 ความสัมฤทธิ์ผล เป็นการปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นได้เรียนรู้อะไรบ้างแล้วในการปฏิบัติงาน

2. อารมณ์ (Temperament) เป็นคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับ ความรู้สึกของจิตใจ ที่ได้ตอบสนองสิ่งแวดล้อม เช่น ความรู้สึกหงุดหงิด ความรู้สึกมั่นใจ ความรู้สึกกล้าแรง เป็นต้น

3. แรงจูงใจ (Drive or Motive) คุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจนี้ กิลฟอร์ด (Guildford) ได้แบ่งไว้ 3 ด้าน คือ

3.1 ด้านความต้องการ (Need) เป็นความปรารถนาอย่างถาวรในสภาวะหรือเงื่อนไขเฉพาะอย่างของบุคคล เช่น ต้องการเป็นจุดเด่น ต้องการเป็นที่ยอมรับ ต้องการความสะดวกสบาย เป็นต้น

3.2 ด้านสนใจ (Interest) เป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะติดตามสิ่งเร้าบางอย่าง เช่น การสนทนา งานฝีมือ เป็นต้น

3.3 ด้านเจตคติ (Attitude) เป็นคุณลักษณะภายในของบุคคลที่พร้อมจะตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมของเขาไปในทิศทางใด ทิศทางหนึ่ง ซึ่งจะปรากฏให้เห็นชัดเจน ในกรณีที่มีเป้าหมาย หรือนโยบายทางสังคมเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น เจตคติต่อการรณรงค์ทางวัฒนธรรมทางศึกษา การอบรมเลี้ยงดู เป็นต้น ซึ่งเจตคติดังกล่าวจะเป็นตัวกำหนดทิศทางการกระทำบุคคล

4. พฤติกรรม หรือการแสดงออก (Behavior) เป็นการตอบสนองของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าบางอย่าง ไม่ว่าสิ่งเร้านั้นจะเกิดภายในหรือภายนอกร่างกาย มาจูงใจก่อให้เกิดภาวะที่เตรียมพร้อมเสมอที่จะแสดงพฤติกรรม

สุชา จันทรเฒ (2536 : 88 – 89) ได้สรุปโครงสร้างบุคลิกภาพของมนุษย์ไว้ดังนี้

1. ลักษณะทางร่างกายและอารมณ์ (Physical and Temperament) เป็นคุณสมบัติทางด้านร่างกาย ความสมบูรณ์ ตลอดจนหน้าตาและยังมีลักษณะด้านอารมณ์ของบุคคล เช่น อารมณ์มั่นคง หรืออ่อนไหว ซึ่งเป็นลักษณะที่มีผลต่อคนอื่นและตัวเอง
2. เซวณปัญญา และความสามารถอื่นๆ เป็นคุณสมบัติที่ทำให้บุคคลแตกต่างกัน ดังนั้นเซวณปัญญาและความสามารถอื่นๆ จึงเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ
3. ค่านิยมและความสนใจ เป็นโครงสร้างของบุคลิกภาพ ที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความสนใจ และค่านิยมที่บุคคลนับถือ หรือยึดถือต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
4. เจตคติทางสังคม เป็นส่วนหนึ่งในโครงสร้างของมนุษย์ ที่จะทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพอย่างไร
5. แรงจูงใจ เป็นตัวส่งเสริมให้บุคคลกระทำสิ่งใดด้วยความมุ่งมั่น ซึ่งรวมถึงแรงจูงใจของจิตสำนึก และจิตใต้สำนึก
6. ลักษณะการแสดงออก เป็นการแสดงออกของบุคคลที่มีลักษณะที่แตกต่างออกไป เช่น บุคลิกภาพเป็นคนสุภาพ ขอบสังคม มีเหตุผล มีวิจรรณญาณ เป็นต้น
7. แนวโน้มของความผิดปกติทางจิต เป็นลักษณะที่แสดงให้ทราบว่าบุคคลมีลักษณะจิตใจอย่างไร ซึ่งจะส่งผลต่อบุคลิกภาพ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

ฉลอง ภิมย์รัตน์ (2531 : 29 – 30) ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ด้านใหญ่ ๆ คือ

1. องค์ประกอบทางด้านพันธุกรรม เป็นการถ่ายทอดทางยีนส์จากพ่อแม่หรือบรรพบุรุษไปสู่ลูกหลาน ได้แก่ ลักษณะทางด้าน รูปร่าง หน้าตา ท่าทาง ผิวพรรณ อารมณ์ ตลอดจนระบบประสาทและเลือด เป็นลักษณะที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด

2. องค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งที่เป็นธรรมชาติ และสภาพวัฒนธรรมประเพณี กฎเกณฑ์ ระเบียบต่างๆ ในสังคมที่บุคคลเกี่ยวข้องอยู่ เป็นผลให้เกิดการเรียนรู้ และปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมนั้นๆ ได้แก่ ลมฟ้าอากาศ ที่อยู่อาศัย อาหาร ตลอดจนบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดองค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อมนี้ มีผลทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้บุคลิกภาพของบุคคลแตกต่างกัน

จากข้อความดังกล่าวสรุปได้ว่า อิทธิพลของพันธุกรรม สิ่งแวดล้อมและช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลในการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลให้มีลักษณะที่แตกต่างกันไป

ทฤษฎีบุคลิกภาพ

อบรม สนิทบาล (2520 : 152 – 180) ได้กล่าวถึงกลุ่มนักทฤษฎีบุคลิกภาพที่มีแนวคิดแตกต่างกัน ดังนี้

1. กลุ่มนักทฤษฎีที่มีความเชื่อทางด้าน พลังแรงขับ (dynamic theory) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้มีความเชื่อทางด้านพลังแรงขับ เชื่อว่า พฤติกรรมของมนุษย์ มีรากฐานมาจากแรงขับภายในบุคคล ทำให้บุคลิกภาพแตกต่างกัน เพราะแรงผลักดันภายในนั่นเอง บางครั้งเกิดการขัดแย้ง (conflict) ภายในตัวบุคคล ส่วนบุคคลใดจะใช้วิธีการแก้ความขัดแย้งอย่างไร จะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงบุคลิกภาพของเขา นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ เช่น ฟรอยด์ (Freud)

2. กลุ่มนักทฤษฎีที่เชื่อในการแยกประเภทบุคลิกภาพ (type theory) นักจิตวิทยากลุ่มนี้มีความเชื่อว่า บุคลิกภาพของมนุษย์อาจแยกออกเป็นพวก หรือประเภท นักจิตวิทยากลุ่มนี้เช่น จุง (Jung) เชลตัน (Sheldon) เครชเมอร์ (Kretchmer)

3. กลุ่มนักทฤษฎีที่เชื่อว่า บุคลิกภาพเกิดจากสังคมและสิ่งแวดล้อม (social determinants) นักจิตวิทยากลุ่มนี้เชื่อว่า ประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากสิ่งแวดล้อม เช่น บ้าน โรงเรียน ชุมชน มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพโดยตรง นักจิตวิทยากลุ่มนี้ เช่น แอดเลอร์ (Adler) ฟรอมม์ (Fromm)

4. กลุ่มนักทฤษฎีที่เชื่อว่าบุคลิกภาพเป็นส่วนรวมทั้งร่างกายและจิตใจ (organismic theory) นักจิตวิทยากลุ่มนี้เชื่อว่า การเข้าใจบุคลิกภาพจะต้องเข้าใจส่วนรวม ไม่สามารถแยกส่วนได้ ที่เน้นมากก็คือ มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพ (potential) ที่จะพัฒนาไปได้อย่างดี ถ้าหากอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม นักจิตวิทยากลุ่มนี้ เช่น โรเจอร์ (Rogers) แคทเทล (Cattell)

2.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านส่วนตัว งานวิจัยในต่างประเทศ

ชาวทย์ และคนอื่นๆ (Schwartz, et al. 1986) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมของบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และ บี ที่ประสบความสำเร็จและในสถานการณ์ที่ไม่มีผู้ใดเคยประสบความสำเร็จเลย และในสถานการณ์ที่มีบางคนประสบความสำเร็จ ผลการศึกษาพบว่า คนที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ มีความมุ่งหวังความสำเร็จในสถานการณ์ที่มีโอกาสประสบความสำเร็จได้ แต่จะไม่เอาตัวไปผูกมัดกับงานที่ไม่มีโอกาสประสบความสำเร็จ

ไควร์เวอร์ และ ไวนด์เนอร์ (Kleiber & Weidner. 1987 : 204) ได้ทำการวิจัย เรื่องลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และความปรารถนาความสำเร็จ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กชาย จำนวน 32 คน และเป็นเด็กหญิง 41 คน มีอายุระหว่าง 9 – 12 ปี โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นเด็กที่มีบุคลิกภาพ แบบ เอ และแบบ บี ผลการวิจัยพบว่า เด็กทั้ง 2 กลุ่ม ตั้งเป้าหมายความสำเร็จแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ทางด้านพฤติกรรมพบว่าเด็กที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มักจะทำงานสำเร็จมากกว่า และมีความเพียรพยายามเพื่อให้ประสบความสำเร็จมากกว่าบุคลิกภาพแบบ บี

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านครอบครัว

2.2.1 เอกสาร และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศในครอบครัว

บรรยากาศในครอบครัวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล บรรยากาศที่ดีในครอบครัวเกิดจากบุคคลในครอบครัวแสดงความรัก ความห่วงใย ความเข้าใจซึ่งกันและกัน เมื่อประสบปัญหาทุกคนในครอบครัวแสดงความรัก ความเข้าใจซึ่งกันและกัน เมื่อประสบปัญหาทุกคนยินดีที่จะหันหน้าเข้าปรึกษากัน บิดามารดาเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่เด็กรักและเชื่อฟัง ดังนั้นถ้าบิดามารดาได้ใช้เวลาในการสร้างบรรยากาศให้เกิดความอบอุ่นอย่างเพียงพอ เด็กจะประพฤติตนในทางที่ดี เป็นสมาชิกใหม่ที่สมบูรณ์ของสังคม ดังที่ มีด (Kando. 1971 : 178 ; citing Mead. 1934) กล่าวว่า บรรยากาศในครอบครัวที่ดีเกิดจากการปฏิสัมพันธ์ที่ดีซึ่งกันและกันของบุคคลในครอบครัว เด็กจะเกิดการเรียนรู้ที่จะสวมบทบาทของบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด เริ่มด้วยการสวมบทบาทของพ่อแม่ โดยเด็กจะยอมรับเอาเอกลักษณ์ของบิดามารดาและยึดถือเป็นโลกของตัวเอง ขณะเดียวกันก็จะเรียนรู้บทบาทของตัวเองด้วยการสวมบทบาทที่บิดามารดากำหนดให้บรรยากาศในครอบครัวที่ดีจึงมีส่วนทำให้เด็กรู้จักประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับการเป็นสมาชิกที่ดีในสังคม

เกจ และ เบอร์ลินเนอร์ (Gage & Berliner. 1979 : 69 – 70) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของสภาพแวดล้อมในครอบครัวที่มีต่อความสามารถของนักเรียนดังนี้ คือ เด็กสามารถเรียนรู้ได้โดยตรงตามสภาพการในครอบครัว และจากการเลียนแบบผู้ใหญ่ในครอบครัว เด็กจะ

มีบุคลิกลักษณะและการใช้ความสามารถของคนโดยได้รับอิทธิพลมาจากการพิจารณาและเจตคติของพ่อแม่

บรรยากาศทางบ้านมีบทบาทต่อความพร้อมในการเรียนของนักเรียน นักเรียนจะมีความพร้อมในการเรียน ถ้าบ้านมีบรรยากาศที่ส่งเสริมให้น่าเรียนคือ มีความเข้าใจดีต่อกัน มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ไม่สร้างความหวาดวิตกกังวล ดังที่ซอง และแฮทตี (Song & Hattie. 1984 : 1267 – 1281) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะทางจิตวิทยาในครอบครัวว่าเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเรียนของเด็กมากกว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจของบิดามารดา ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ ครอนบาค (Cronbach. 1970 : 112 – 115) มีแนวคิดว่าคุณลักษณะทางจิตวิทยาในครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยบรรยากาศทางปัญญาและบรรยากาศทางอารมณ์ สำหรับบรรยากาศทางอารมณ์นั้นเป็นคุณลักษณะหนึ่งของสภาพแวดล้อมภายในครอบครัวที่บิดามารดาสร้างขึ้นเด็กที่ประสบความสำเร็จในชีวิตมักมาจากครอบครัวที่บิดามารดามีเจตคติที่ดีต่อลูกและมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ถ้าเด็กมีบิดามารดาที่เข้าใจจนให้ความรัก ความอบอุ่น และช่วยเหลือในเวลาที่ต้องการ เด็กย่อมมีสุขภาพจิตดี จะทำให้เด็กเรียนได้เต็มที่และประสบความสำเร็จในการเรียน

โกลด์เนอร์ และ โกลด์เนอร์ (Gouldner & Gouldner. 1963 : 52) ได้ศึกษาพบว่า บรรยากาศในการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดากับเด็ก จะอธิบายลักษณะของเด็กหลาย ๆ ลักษณะตามที่เขารับเอาเอกลักษณ์ของสังคมไว้ และคาดหวังว่า เด็กจะประพฤติตัวให้เป็นไปตามลักษณะที่กำหนดให้ และจะประมาณค่าเด็กตามลักษณะที่กำหนดให้ด้วย บุคคลเหล่านั้นจะสอนเด็กให้รู้จักตัดสินใจตนเองตามค่านิยม เช่น ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความสะอาด และความสำเร็จในการเรียนสิ่งเหล่านี้ต่อมาจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมบุคคล

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า บรรยากาศภายในครอบครัวจะมีบทบาทในการวางพฤติกรรมพื้นฐานให้แก่เด็ก ดังนั้นพฤติกรรมของเด็กเมื่อออกไปสู่สังคมภายนอกจะเป็นอย่างไรนั้น จะมีความสัมพันธ์กับบรรยากาศในครอบครัว และบุคคลที่มีอิทธิพลต่อบรรยากาศในครอบครัว คือบิดา มารดา

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศในครอบครัว

2.2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ชอร์ และไลแมน (Shore & Leiman. 1960 : 661) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ของผู้ปกครองเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่อยู่ในความปกครองและความรับผิดชอบ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาวิทยาลัยเลสเตอร์ จูเนียร์ (Leicester Junior) ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีบิดามารดาที่เอาใจใส่ในเรื่องการเรียนมากกว่าบิดามารดาของนักศึกษาที่มีการเรียนต่ำ และส่วนใหญ่ผู้ปกครองของนักศึกษาที่มีผลการเรียนต่ำ จะไม่ให้ความสนใจเรื่องการเรียนและการวางแผนการเรียนของนักศึกษาที่อยู่ในความปกครอง

มอร์โรว์ และวิลสัน (Morrow & Wilson. 1961 : 420) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน เกรด 9 – 11 จำนวน 48 คน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวัดจากคะแนนเฉลี่ย 3 ภาค การศึกษาส่วนผลของความสัมพันธ์ภายในครอบครัว วัดได้จากแบบรายงานตนเองเกี่ยวกับความสัมพันธ์ภายในครอบครัว (16 Self – Report Family Relations Scales) ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีบิดามารดาที่ให้คำชมเชยและยอมรับ แสดงความสนใจ และเข้าใจนักเรียน ทำให้มีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวและนักเรียนเหล่านี้จะพยายามเลียนแบบบิดามารดา ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีบิดามารดาที่ชอบข่มขู่ เข้มงวดกวดขันมากเกินไป ลงโทษบ่อย ๆ หรือมีฉะนั้นก็ให้ความคุ้มครองปกป้องมากเกินไป มีการคาดหวังเอาากับนักเรียนในเรื่องความสำเร็จสูงหรือต่ำเกินไป บรรยายภาพภายในบ้านมีความตึงเครียดและขัดแย้งกัน

2.2.2.2 งานวิจัยในประเทศ

กวินทร์ ธรรมนุด (2522 : 20) ได้ศึกษาค้นพบว่า เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีบรรยากาศที่พ่อแม่ปล่อยปละละเลย บ่นจู้จี้ ไม่เอาใจใส่ เวลามีปัญหาเฉพาะหน้าเกิดขึ้นจะตัดสินใจไม่ถูกไม่รู้ว่าควรทำ ไม่ควรทำอะไรและอย่างไร ชอบทำงานชนิดที่ไม่ต้องออกแรง ไม่ขยันหมั่นเพียร ชอบวิธีรวบทางลัดหรือความสะดวกสบายต่าง ๆ

อรพินทร์ ชูชม (2522 : 92) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นความรู้เดิม สภาพแวดล้อมทางบ้าน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการศึกษาพบว่า สิ่งแวดล้อมทางบ้านมีบทบาทต่อความพร้อมในการเรียนของเด็ก เด็กจะพร้อมในการเรียนถ้าบ้านมีบรรยากาศที่ส่งเสริมให้เรียน คือ มีความเข้าใจต่อกัน มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ไม่สร้างความหวาดหวั่นวิตกให้เด็กเกิดกับอารมณ์ของเด็ก

สุชาติ ลีตระกูล (2524 : 83) ได้ศึกษาองค์ประกอบบางประการที่สัมพันธ์กับผลการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับผลการเรียน คือ สมรรถภาพสมองด้านภาษา สมรรถภาพสมองด้านเหตุผล ขนาดของโรงเรียน การใช้อุปกรณ์การเรียน เพศของเรียน การดูโทรทัศน์ การอ่านหนังสือพิมพ์ ทักษะคิดที่มีต่อเนื้อหาวิชาวิทยาศาสตร์ เพศของนักเรียน การดูโทรทัศน์ การอ่านหนังสือพิมพ์ ทักษะคิดที่มีต่อเนื้อหาวิชาวิทยาศาสตร์ และการส่งเสริมการเรียนของผู้ปกครอง

กอบกุล รังสิยะโรจน์ (2527 : 47 – 48) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางบ้านและโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาลส่วนกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สิ่งแวดล้อมทางบ้านและโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการเรียนภาษาอังกฤษ ได้แก่ การส่งเสริม

การเรียนรู้ภายในครอบครัว ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาอังกฤษกิจกรรมนอกชั้นเรียน

จากผลการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า บรรยากาศในครอบครัวมีความสำคัญต่อพฤติกรรมของเด็ก เนื่องจากเด็กจะมีความผูกพันกับครอบครัวตั้งแต่เล็กจนโต บิดามารดาจึงมีอิทธิพลต่อตัวเด็กในการอบรมสั่งสอน การให้ความรัก การถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดหรือพฤติกรรมให้แก่เด็ก เพราะฉะนั้นบรรยากาศในครอบครัวที่ดีจึงมีส่วนส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียน

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

2.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

2.3.1.1 สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527 : 48 – 67) ได้กล่าวถึง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนว่า ผู้สอนไม่ควรสร้างบรรยากาศแห่งความกลัวให้เกิดขึ้น การเรียนรู้มิใช่เกิดในชั้นเรียนเสมอไป ดังนั้นการพบปะซักถามนอกชั้นเรียนจะสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรได้ง่ายขึ้น อย่าทำให้เกิดการเสียหน้า และควรฟังความคิดเห็นจากนักเรียนบ้าง

ประดินันท์ อุปรมัย (2527 : 33) ได้กล่าวถึง ปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนดังนี้ คือ ปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน อาจเกิดขึ้นได้ระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกันเอง ถ้าปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี หมายถึง ทั้งครูและนักเรียนต่างก็มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน โดยครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีโอกาสซักถาม ตอบคำถาม และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนให้มาก บรรยากาศในชั้นเรียนก็จะมีแต่ความน่าสนใจ น่าสนุก อยากรู้ อยากเห็น และกระตือรือร้น นอกจากนั้นปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกันเองก็มีส่วนช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียนด้วยเช่นกัน

- สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อน

สัมพันธภาพระหว่างบุคคล หมายถึง ความสัมพันธ์หรือการเกี่ยวข้องกันของบุคคลรวมทั้งความสัมพันธ์ทางสังคม อันจะนำมาซึ่งการพัฒนารูปแบบของการมีส่วนร่วมต่อความคาดหวัง ความสัมพันธ์ทางอารมณ์และการปรับตัวทางสังคม (พิสิทธิ์ ปทุมบาล. 2532 : 16 ; อ้างอิงจาก Philip & The Merrian. 1966 : 125)

ชัยพร วิชชาวุธ (2530 : 69) กล่าวว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็นพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ที่ตอบระหว่างบุคคล มนุษย์อยู่เป็นสังคม การกระทำของมนุษย์แต่ละคนจึงสัมพันธ์กับการกระทำของบุคคลอื่น ๆ ในสังคม เกิดขึ้นทันทีเมื่อการกระทำของบุคคลหนึ่งมีผลกระทบต่อผลกรรมที่อีกคนหนึ่งจะได้รับ

ซิคเกอร์ริง (Chickerling. 1969 : 94) กล่าวว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคล หมายถึงการที่บุคคลมีความอดทนที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นและการเปลี่ยนแปลงจากการที่พึงพา

ตนเอง ไปสู่การพึ่งพาซึ่งกันและกัน ซึ่งความอดทนที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น ได้แก่ การสามารถ ยอมรับความแตกต่างของบุคคลอื่นได้ และการมีใจกว้าง ส่วนการเปลี่ยนแปลงจากการพึ่ง ตนเอง ไปสู่การพึ่งพาซึ่งกันและกัน ได้แก่ การไว้วางใจกัน การให้ความช่วยเหลือสนับสนุน การให้และการรับ

จากความหมายของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลดังกล่าว สรุปได้ว่า สัมพันธภาพ ระหว่างบุคคล หมายถึง พฤติกรรมแสดงออกของบุคคลอันจะนำมาซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์กับ บุคคลอื่น เพื่อให้ได้มาซึ่ง ความเข้าใจอันดีต่อกัน ได้แก่ การรู้จักและเข้าใจตนเอง ยอมรับความ แตกต่างระหว่างบุคคล เคารพในสิทธิของผู้อื่น รู้จักการให้และการยอมรับ ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนเมื่อบุคคลอื่นต้องการความช่วยเหลือ

แนวคิดเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

สัมพันธภาพระหว่างบุคคล เป็นองค์ประกอบหนึ่งของทฤษฎีพัฒนานิสิตนักศึกษา ของ ชิกเกอร์ริง (Chickering. 1963 : 8) ที่ ไวท์ (White. 1956 : 343) ได้กล่าวว่า สัมพันธภาพ ระหว่างบุคคลจะช่วยให้ นิสิตนักศึกษาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพจิตดี

การสร้างสัมพันธภาพ

การสร้างสัมพันธภาพที่ดีนั้นต้องเริ่มจากตนเองก่อน เพื่อนำมาซึ่งการมีความ สัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น ซึ่ง วิจิตร อาวะกุล (2527 : 64) ก่อนที่เราจะสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดีนั้น เราต้องทราบว่าตัวเรามีข้อบกพร่องในการสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างไรบ้าง เพื่อจะได้แก้ไขปรับปรุง ตัวเราให้เป็นที่ยอมรับชอบพอ หรือเสริมสร้างจุดดีให้ดีขึ้นหรือเด่นยิ่งขึ้น

สุธีพันธ์ กรลักษณ์ (2527 : 64) กล่าวว่า เมื่อมนุษย์รู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง และยอมรับตนเองแล้วก็จะเข้าใจและยอมรับผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น และทองเรียน อมรัชกุล (2530 : 112 – 113) ได้แบ่ง "ตน" ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ตนตามอุดมคติ (Ideal Self) หมายถึง ตนที่เราอยากจะเป็น เช่น อยากเป็นคนเก่ง คนรวย คนสวย เป็นต้น
2. ตนที่ตนเองรับรู้และคนอื่นรับรู้ (Perceived Self) มี 2 ลักษณะได้แก่
 - 2.1 ตนที่ตนเองรับรู้ หมายถึง การที่เรามองตนเองว่าเป็นอย่างไร เช่น เรามองว่าตัวเราเก่ง ดี ฉลาดหลักแหลม เป็นต้น
 - 2.2 ตนที่คนอื่นรับรู้ หมายถึง การที่คนอื่นมองว่าเรามีลักษณะ อย่างไร เช่น เป็นคนสุภาพ ไม่เป็นมิตร เอาเปรียบ เป็นต้น
3. ตนที่เป็นจริง (Real Self) หมายถึง สภาพที่แท้จริงของบุคคล บางครั้ง บุคคลบางคนไม่สามารถรู้จักตนเองได้ดี จึงแสดงพฤติกรรมออกไปไม่เหมาะสม เช่น บางคน ของร้องเพลงทั้ง ๆ ที่ร้องไม่ไพเราะเลย

นอกจากนี้ จอห์นสัน (Johnson. 1986 : 7 – 9) ได้เสนอแนะวิธีปฏิบัติเพื่อให้ เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่

1. การรู้จักและไว้วางใจกัน ซึ่งจะเกิดได้จากการเปิดเผยตนเอง ได้แก่ การเปิดเผยว่าเรามีความรู้สึกอย่างไรต่อสิ่งที่ได้กระทำไป การตระหนักรู้ในตนเอง ได้แก่ รู้เข้าใจและยอมรับในความรู้สึก ความคิด ความสามารถและการกระทำของตนเอง การยอมรับตนเอง ได้แก่ พอใจและยอมรับลักษณะต่างๆ ของตนเอง ซึ่ง ฮามาเชค (Hamachek. 1971 : 112) ได้ศึกษา พบว่า บุคคลยังมีการยอมรับตนเองมากเท่าไรก็จะมี การยอมรับผู้อื่นมากขึ้นเท่านั้นและมีความไว้วางใจกัน โดยเชื่อมั่นว่าอีกฝ่ายหนึ่งจะไม่ทำให้เกิดความเดือดร้อน จะให้การสนับสนุนเรา และความไว้วางใจนี้ จะเกิดจากการยอมรับบุคคลอื่น มีการติดต่อกันอย่างเปิดเผยและมีความช่วยเหลือกันเท่าที่จะกระทำได้ ซึ่งความไว้วางใจนี้เป็นปัจจัยสำคัญ หากปราศจากความไว้วางใจซึ่งกันและกันแล้วความสัมพันธ์ก็ไม่อาจดำเนินต่อไปได้

2. การสื่อสารกันอย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมา ได้แก่ บอกความคิด ความรู้สึกคนเราให้ผู้อื่นทราบอย่างเปิดเผยและอย่างตรงไปตรงมา

3. การยอมรับและสนับสนุนกัน ได้แก่ ช่วยเหลือเมื่อผู้อื่นมีปัญหา หรือ ประสบภาวะวิกฤติ

4. การรู้จักแก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้ง จะช่วยให้บุคคลมีความใกล้ชิด และสนิทสนมกันมากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ในการติดต่อหรือสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เราต้องเป็นตัวของตัวเองและรู้วิธีการสร้างความสมดุลระหว่างความต้องการของตนเองและของบุคคลอื่น และต้องไม่เป็นการทำร้ายตนเอง หรือมีลักษณะที่คอยสนองตอบความต้องการของบุคคลอื่นอยู่เสมอ หรือพยายามที่จะทำอะไรเพื่อบุคคลอื่นแต่ฝ่ายเดียว ซึ่งจะทำให้บุคคลนั้นรู้สึกเหนื่อยอ่อนทั้งกายและใจ (ชูชัย สมิทธิไกร. 2528 : 113 – 114)

นอกจากนี้การยอมรับความแตกต่างของบุคคลอื่น เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการมี สัมพันธภาพกับบุคคลอื่น เพราะบุคคลจะตีเหมือนกันหมดทุกคนไม่ได้ ในขณะเดียวกันก็ไม่ใช่คนเลวไปหมดทุกคน บุคคลย่อมมีความแตกต่างกันมากบ้างน้อยบ้าง จากดีที่สุดมา ดี ก่อนข้างดี พอใช้ ใช้ไม่ได้ เลว เลวน้อย เลวมาก เหล่านี้คละกันไปบุคคลจึงต้องเผชิญและสัมพันธ์กับบุคคลเหล่านี้ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การยอมรับความแตกต่างของบุคคล จะทำให้บุคคลทำใจได้ มีความอดทนในความสัมพันธ์กัน (วิจิตร อาวะกุล. 2537 : 30)

วิจิตร อาวะกุล (2537 : 30 – 31) ได้กล่าวถึงความแตกต่างของบุคคลไว้ดังนี้

1. รูปร่าง หน้าตา ท่าทาง (Appearance) บุคคลย่อมเลือกเกิดไม่ได้ บางคนสูง บางคนต่ำ บางคนขาว บางคนหน้าดำตาดำ บางคนพิการ เป็นต้น แต่บุคคลมีความเป็นคนเสมอกันหมด ดังนั้น จึงไม่ควรมียอคติในรูปร่าง ท่าทาง และการแต่งกายของบุคคลในการมีสัมพันธภาพ

2. อารมณ์ (Emotion) บุคคลมีอารมณ์ต่างกัน บางคนอารมณ์เย็น บางคนอารมณ์ร้อน โมโห คดโกง เป็นต้น

3. นิสัย (Habit) บางคนมีนิสัยดี ขยันขันแข็ง ซื่อสัตย์สุจริต แต่บางคนนิสัยใจคอร้าย ไร้ใจไม่ได้ คดโกง เป็นต้น

4. ทักษะ (Attitude) ความรู้สึกที่แสดงออกแตกต่างกันเป็นรายบุคคล หรือเป็นหมู่เหล่า

5. พฤติกรรม (Behavior) การแสดงออกของบุคคลแตกต่างกันไปตามสาเหตุ หรือสิ่งเร้า

6. ความถนัด (Aptitude) บุคคลมีความถนัดตามธรรมชาติต่างกัน ถ้าได้ทำงานที่ถนัดจะทำได้มาก ทำได้ดี ผลงานดี ขวัญในการทำงานดี แต่ถ้าให้ทำงานในสิ่งที่ไม่ถนัด นอกจากจะทำได้ไม่ดีหรือทำได้แต่ไม่ดี ผลงานเสียแล้ว ยังหนักใจ และกลุ้มใจอีกด้วย

7. ความสามารถ (Ability) บุคคลมีความสามารถแตกต่างกัน เช่น ด้านร่างกาย แข็งแรงไม่เท่ากัน คนที่แข็งแรงย่อมทำงานหนักได้มากกว่าคนอ่อนแอ ผู้ชายแข็งแรงกว่าผู้หญิง และผู้หญิงทำงานละเอียด เรียกว่าผู้ชาย

8. สุขภาพ (Health) บุคคลย่อมมีสุขภาพอ่อนแอแข็งแรงไม่เท่ากัน บางคนผอมแห้งแรงน้อย บางคนมีโรคประจำตัว บางคนสมบูรณ์

9. รสนิยม (Taste) บุคคลมีรสนิยมต่างกัน ดังนั้น ไม่ควรดูถูกเหยียดหยามเยาะเย้ย ถากถาง ต่ำหั้นตีเดียวกัน เพราะบุคคลมีพื้นฐานต่างกัน

10. สังคม (Social) สังคมของบุคคลแต่ละคนจะแตกต่างกัน ทุกคนจะมีโลกและสังคมของตนเอง

เดวิส (Davis. 1985 : 15 – 18) กล่าวว่า บุคคลมีความแตกต่างกัน บุคคลโดยทั่วไปนั้นถ้าพิจารณาอย่างผิวเผินแล้วจะเห็นว่าเหมือนๆ กันหมด แต่ที่จริงแล้วบุคคลแต่ละคนมีลักษณะพิเศษเฉพาะตัว นั่นคือ แต่ละคนจะแตกต่างไปจากคนอื่นในเรื่องจิตใจ สติปัญญา ร่างกาย ซึ่งหมายถึง รูปร่าง ลักษณะ เชื้อชาติ ความสมบูรณ์ เพศ อารมณ์ และสังคม ซึ่งหมายถึง การศึกษา เศรษฐกิจ ครอบครัว วัฒนธรรม เกียรติยศ ชื่อเสียง ความเชื่อถือตลอดจนศาสนาที่นับถือ

ดังนั้น การติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น จึงไม่ควรคาดหวังที่จะให้คนอื่นคิดและปฏิบัติเหมือนเรา ขณะเดียวกัน เราก็ไม่จำเป็นต้องคิดหรือปฏิบัติเหมือนคนอื่นหลักพื้นฐานในการสร้างสัมพันธภาพ

ความสามารถที่จะให้ผู้อื่นยอมรับเป็นเพื่อนนั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถและทักษะทางสังคมของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ซึ่งโคลแมนและแฮมเมน (สุภาพรณ โคตรจรัส. 2527 ; อ้างอิงจาก Coleman & Hammen. 1974) ได้กล่าวถึง หลักฐานในการสร้างสัมพันธภาพ ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่

1. การมีวัตถุประสงค์ร่วม

สัมพันธภาพใดก็ตามจะยั่งยืนก็ต่อเมื่อสัมพันธภาพนั้น สนองความต้องการของบุคคลทั้งสองฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นเพื่อความรัก การเป็นที่ยอมรับทางสังคม ความรู้สึก มีคุณค่า มีศักดิ์ศรี เป็นต้น ถ้าไม่สนองความต้องการ แม้ในฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งสัมพันธภาพไม่อาจคงอยู่ได้ ดังนั้น การมีวัตถุประสงค์และความต้องการร่วมกันจึงเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่งในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น

2. การเคารพในสิทธิและความเป็นตัวของตัวเองของบุคคล

สัมพันธภาพที่ใกล้ชิดอาจแตกร้างลงได้ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งล่วงล้ำสิทธิและไม่ยอมให้อีกฝ่ายหนึ่งเป็นตัวของตัวเอง คนที่เคยสนิทกันอาจเลิกคบกันได้การปฏิบัติต่อกันแบบประชาธิปไตยด้วยความเคารพในสิทธิและเสรีภาพของกันและกันจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งแต่ไม่ได้หมายความว่าเราจะต้องยอมรับและเห็นด้วยกับความคิดหรือความเชื่อของเขา

3. โครงสร้างและแบบแผนของสัมพันธภาพ

สัมพันธภาพทางสังคมโดยทั่วไปมักมีโครงสร้างและลักษณะการติดต่อสื่อสารเฉพาะอย่างที่เป็นที่ตกลงสอดคล้องต้องกัน เช่น สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนกับเพื่อน บิดามารดากับบุตร เป็นต้น โครงสร้างและแบบแผนการติดต่อสื่อสารจะขึ้นอยู่กับผู้อื่นที่อยู่ในสัมพันธภาพนั้นๆ เป็นรายๆ ไปเป็นส่วนใหญ่ โครงสร้างและแบบแผนการติดต่อสื่อสารที่พัฒนาขึ้นอยู่ในขอบเขตที่สร้างความพึงพอใจให้ทั้งสองฝ่ายสัมพันธภาพจะยาวนานหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับความพึงพอใจทั้งสองฝ่ายได้รับ

4. องค์ประกอบของการติดต่อสื่อสาร

องค์ประกอบในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาในด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ได้แก่

4.1 การมีภูมิหลังและประสบการณ์แตกต่างกัน ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาในด้าน สัมพันธภาพระหว่างบุคคลได้แก่

4.2 การเลือกรับรู้โดยให้ความสนใจเฉพาะข้อความบางตอน ทำให้ไม่ได้ข้อเท็จจริงทั้งหมด ซึ่งทำให้การตีความผิดพลาดได้

4.3 อารมณ์และความรู้สึกในขณะที่มีการรับรู้ปัจจัยในสิ่งแวดล้อมไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ หรือบุคคลที่ก่อให้เกิดอารมณ์ต่าง ๆ เช่น ความมั่นใจ ความกลัวหรือความโกรธ เป็นต้น อาจทำให้เกิดรับรู้และการตีความหมายที่ผิดพลาดได้

4.4 ความไม่ไวในการรับรู้ ส่วนใหญ่อารมณ์ที่ซ่อนเร้นอยู่ในข้อความต่าง ๆ มีความหมายสำคัญยิ่งกว่าข้อความที่สื่อสารออกมา ความไม่สามารถรับรู้ถึงอารมณ์ที่ซ่อนเร้นอยู่อาจทำให้รับตีความหมายพลาดได้

5. การรู้จักตนเองและสิ่งแวดล้อมอย่างกระจ่าง

5.1 การรับรู้ตนตามความเป็นจริงซึ่งจะนำไปสู่การยอมรับตนเอง

5.2 การรับรู้ผู้อื่นได้ตรงความเป็นจริงย่อมนำไปสู่การยอมรับในตัวจริงของผู้อื่น

5.3 การรับรู้ผู้อื่นได้ตรงความเป็นจริง ซึ่งสัมพันธ์ภาพจะยืดยาวได้ถ้าสนองความต้องการและก่อให้เกิดความพึงพอใจร่วมกันทั้งสองฝ่าย ดังนั้นจึงต้องพยายามขจัดปัญหาในการติดต่อสื่อสารที่เกิดขึ้น

6. การห่วงใยในสวัสดิการของผู้อื่น อาจแสดงออกโดยการพูดหรือกระทำ อาจพูดปลอบใจ แสดงความห่วงใยหรือให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้อื่นประสบความยุ่งยากลำบากใจ หรือแสดงความซาบซึ้ง แสดงความขอบคุณในคุณความดีที่ผู้อื่นได้แสดงต่อตนแสดงความชื่นชมในคุณความดีที่ผู้อื่นมี ย่อมเป็นการเสริมแรงคุณลักษณะเช่นนั้น และช่วยสร้างเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

7. การซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น

การเป็นตัวของตัวเองจะซื่อสัตย์ต่อความคิดเห็น และความเชื่อมั่นของตนเอง นั้นเป็นสิ่งสำคัญบุคคลไม่ควรหลีกเลี่ยงที่จะพูดความจริงเพียงเพราะไม่กล้าเผชิญความขัดแย้ง และควรมีความเชื่อมั่นด้วยว่าผู้อื่น ก็ย่อมจะกล้าเผชิญความขัดแย้งและควรมีความเชื่อด้วยว่าผู้อื่นก็ย่อมกล้าเผชิญความจริงและหาทางแก้ไขปัญหาได้ในทางสร้างสรรค์ อย่างไรก็ตามความเป็นจริง ที่พูดต้องแสดงให้เห็นความเคารพในความเป็นตัวของตัวเองของผู้อื่น คำนึงถึงความต้องการและความรู้สึกของผู้อื่น พร้อมทั้งแสดงความห่วงใยเป็นมิตรอย่างจริงใจด้วยความหวังดี จึงเป็นความจริงที่นุ่มนวลไม่ก้าวร้าว ถ้าเพื่อนถามว่าชอบทรงผมแบบใหม่ของเขาไหม ถ้าเราไม่ชอบเห็นว่าไม่สวย การตอบว่าไม่คุ้นหน้า ทรงเก่าถ้าจะรับหน้ามากกว่าคงจะสร้างสรรค์กว่า การตอบว่าดูไม่ได้เลยหรือน่าเกลียด เป็นต้น

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า พื้นฐานในการสร้างสัมพันธ์ภาพทางสังคมโดยทั่วไปแล้ว ปัจจัยทางด้านการติดต่อสื่อสารนับได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่ง รวมถึงการมีวัตถุประสงค์และความต้องการที่ตรงกัน นอกจากนั้นการรู้จักและเข้าใจตนเองได้อย่างถูกต้อง จะนำมาซึ่งการรู้จักและเข้าใจผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งที่ช่วยสร้างให้มีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับบุคคลอื่น

การพัฒนาสัมพันธ์ภาพ

แซสส์ (Sasse. 1975 : 115 – 117) กล่าวว่า สัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นมิได้เกิดขึ้นอย่างอัตโนมัติ สัมพันธ์ภาพจะเจริญหรือมีความมั่นคงขึ้นอยู่กับบุคคลและความสัมพันธ์ของบุคคล ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นจึงเป็นพื้นฐานของกระบวนการการพัฒนาความรู้สึกและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

การพัฒนาสัมพันธ์ภาพ ประกอบด้วย

1. การสร้างสายสัมพันธ์ เป็นความรู้สึกที่ทำให้บุคคลอื่นสบายใจ การสร้างสายสัมพันธ์ที่นำไปสู่การปฏิสัมพันธ์ในครั้งต่อไป ขณะที่พัฒนาสายสัมพันธ์ บุคคลจะรู้สึกสบายใจ ไม่ป้องกันตนเองแต่จะเปิดเผยตนเองและเล่าเรื่องเกี่ยวกับตนเองมากขึ้น

2. การเล่าเกี่ยวกับตนเอง เมื่อบุคคลมีสายสัมพันธ์ต่อกัน บุคคลมักชอบเล่าความรู้สึก ประสบการณ์ และทัศนคติของตนเอง ทำให้รู้จักตนเองและผู้อื่นมากขึ้น

3. การรู้จักพึ่งพาซึ่งกันและกัน บุคคลจะได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทราบว่าผู้อื่นชอบอะไร ไม่ชอบอะไร เพื่อได้ตอบสนองได้ถูกต้อง และทราบบว่าจะช่วยเหลือกันได้อย่างไร

4. ความต้องการสัมพันธ์ที่มั่นคง บุคคลเริ่มมีการเคารพซึ่งกันและกัน มีความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น และมีความรักในสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นเพื่อให้สัมพันธภาพนั้นมั่นคงต่อไป

แซสส์ ยังกล่าวอีกว่า การพัฒนาทั้งสี่ขั้นเปรียบเหมือนชีล่อรวมทั้งหมดคือ วงล้อ โดยสามารถหมุนไปข้างหน้าหรือข้างหลังได้ หากความสัมพันธ์เป็นไปในทางบวก วงล้อก็หมุนไปข้างหน้าและจะหมุนไปเรื่อยๆ เป็นความสัมพันธ์ที่มั่นคง แต่ถ้าวางสายสัมพันธ์เป็นไปในลักษณะการโต้เถียง เอาชนะกัน ในบรรยากาศที่ไม่ดี จะทำให้บุคคลเริ่มลดการเปิดเผยตนเอง

นอกจากนี้ แซสส์ (Sasse. 1975 : 118 – 120) ยังกล่าวว่า การสร้างความคุ้นเคยเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งเปรียบเสมือนบันไดที่บุคคลต้องก้าวไปที่ละขั้น ดังนี้

1. ความใกล้ชิดทางปัญญา เมื่อบุคคลมาพบกันมักจะเริ่มความสัมพันธ์ด้วยคำพูดและความคิด เช่น การพูดคุยเกี่ยวกับภาพยนตร์ ความเป็นไปของสังคม เป็นต้น ในขั้นนี้ต่างก็รักษาความรู้สึกที่แท้จริงในบางเรื่องของตนไว้และไม่แสดงออกเกินไป

2. ความใกล้ชิดทางร่างกาย บุคคลที่มาถึงขั้นนี้จะมีความสนิทสนมกันมากขึ้น มีการสัมผัสกัน เช่น การจับมือ การแตะไหล่ การโอบกอด เป็นต้น

3. ความใกล้ชิดทางอารมณ์ บุคคลจะสามารถแสดงความรู้สึกของตนออกมาได้อย่างเป็นธรรมชาติ ไม่เสแสร้ง ไม่ปกป้องตนเอง บุคคลจะสามารถเข้าใจ มีความรักและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้สึกส่วนตัวหรือความคิดส่วนตัว

เนื่องด้วยความต้องการของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน บางคนต้องการหรือชอบมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เพราะบุคคลนั้นมีความคิดและความสามารถทางปัญญา ส่วนบางคนมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นเพราะมีความใกล้ชิดทางอารมณ์ ใจกว้างใจกันและกัน

ในขณะที่สัมพันธภาพกำลังพัฒนานั้น สิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เกิดพัฒนาสัมพันธภาพคือ ลักษณะของบุคคล ได้แก่ (Sasse. 1975 : 120 – 131)

4. ความใจกว้างใจ ความสามารถในการใจกว้างใจผู้อื่น เป็นการแสดงถึงความเชื่อมั่นว่าจะไม่มีใครปฏิเสธ หรือทำให้เราเสียความรู้สึก ความใจกว้างใจในที่นี้ หมายถึง การที่เราคาดหวังว่าบุคคลอื่นจะให้การยอมรับและสนับสนุน ความใจกว้างใจจะเริ่มระหว่างสองระยะแรกของวงล้อ สัมพันธภาพ กล่าวคือ ขณะสร้างสายสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนความรู้สึก ความใจกว้างใจจะมีความสำคัญและเป็นตัวชี้ว่า วงล้อสัมพันธภาพจะเดินไปทางใด

5. ความรักหรือความชอบ ความต้องการความรักความพอใจจะเป็นสิ่งสำคัญของสัมพันธภาพ โดยเฉพาะจำนวนและปริมาณของความรักในสัมพันธภาพเป็นองค์ประกอบที่จะช่วยในการพัฒนา แต่ไม่จำเป็นว่าสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นจะต้องมีความรัก เช่น สัมพันธภาพในทางธุรกิจ

6. พลังหรืออำนาจ เป็นส่วนหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล พลังหรืออำนาจจะเห็นได้ชัดในบางสัมพันธภาพ เช่น พ่อแม่มีอำนาจลงโทษลูก ตำรวจมีอำนาจยึดใบขับขี่ เป็นต้น พลังหรืออำนาจมิได้มีเพียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งดังตัวอย่าง ลูกก็มีพลังหรืออำนาจที่จะแสดงออกได้หลายทาง เช่น ปัสสาวะรดที่นอน เป็นต้น พลังหรืออำนาจมักเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ อายุ การศึกษา การเงิน เพศ ทักษะหรือความสามารถ บุคลิกภาพ แต่พลังหรืออำนาจมักจะเป็นที่มาของความขัดแย้ง บุคคลบางคนมีความต้องการอำนาจ และมีความสุขมากที่ได้ใช้อำนาจ แต่บางคนต้องการเพียงเล็กน้อย บุคคลที่ต่อสู้เพื่ออำนาจจะมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นได้ไม่ยั่งยืน คัมมิง (Cumming. 1949 : 145 – 146) กล่าวว่า สัมพันธภาพจะเกิดได้ตั้นั้น ควรประกอบด้วย

1. ความใกล้ชิดทางกายภาพ (Physical Proximity) เช่น ระยะห่างของบ้าน ทิศทางของบ้าน เป็นต้น
2. การแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน
3. การมีทัศนคติที่คล้ายคลึงกัน
4. การแลกเปลี่ยนความต้องการซึ่งกันและกัน ได้แก่ การยอมรับ ความเคารพ นับถือ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการช่วยเหลือ ปัจจัยที่จะช่วยส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ชไนเดอร์ (สงวน สุทธิเลิศอรุณ. 2529 : 12 ; อ้างอิงจาก Schneider. 1976) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างบุคคลได้ดังนี้ คือ

1. ความพอใจร่วมมือ (Mutuality) หมายถึง การที่บุคคลคบหาสมาคมกันนั้น จำเป็นจะต้องคำนึงถึงความรู้สึก และความพอใจของทั้งสองฝ่ายเป็นเบื้องต้น ต่างฝ่ายก็พอใจที่จะคบหาสมาคม ถ้าต่างฝ่ายต่างก็ไม่พอใจที่จะรู้จักหรือคบหาสมาคมกันแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลก็จะไม่ยืดยาวต่อไป อาจจะเป็นการรู้จักกันอย่างผิวเผินเท่านั้น

2. การรู้จักและไว้วางใจกัน (Knowledge and Trust) เมื่อบุคคลพอใจที่จะคบหาสมาคมกันแล้ว ก็ต้องทำความรู้จักกัน ต้องศึกษารายละเอียดและประวัติส่วนตัวของฝ่ายตรงข้าม หาโอกาสสนทนากันแล้ว วิเคราะห์ดูว่าบุคคลนั้น ๆ ทักษะหรือรสนิยมแบบเดียวกับตนหรือไม่ การที่จะให้ผู้อื่นไว้วางใจตนเองนั้น บางคนจะใช้วิธีเปิดเผยตัวเองแสดงความบริสุทธิ์ใจเพื่อให้ฝ่ายตรงข้ามรู้จักคุ้นเคยหรือไว้วางใจรวดเร็วขึ้น ซึ่งเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะช่วยให้บุคคลมีความเข้าใจสนิทสนมกันเป็นอย่างดี

3. ปทัสถานส่วนบุคคล (Personal Norms) สิ่งหนึ่งที่จะช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นไปอย่างแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ได้แก่ ปทัสถานส่วนตัวของแต่ละบุคคลยึดมั่นและแสดง

ออกอันมีผลกระทบต่อผู้อื่น เช่น การแสดงกิริยามารยาท ความประพฤติส่วนตัวอุปนิสัยใจคอและบุคลิกภาพของบุคคลนั้น เป็นต้น ถ้าบุคคลมีปทัสถานส่วนบุคคลดีก็เป็นเสน่ห์ของบุคคลนั้นทำให้บุคคลนั้นเป็นที่รักใคร่และชื่นชอบของบุคคลอื่นอันจะเป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ภาพหรือมิตรภาพที่ดีต่อกันได้

4. การลงทุนส่วนตัว (Self Investment) เมื่อบุคคลเข้าไปมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นหรือกลุ่มอื่นใดก็ตาม บุคคลอาจจะได้กำไร หรือขาดทุน กำไรในที่นี้หมายถึงความพอใจความสำเร็จ ความร่าเริงหรือความสุขใจ ส่วนขาดทุน หมายถึงความไม่สบายใจ ความทุกข์ใจ ความอับอายและความกระวนกระวายใจ คำว่าต้นทุน หมายถึง ทรัพยากรในทอง ชื่อเสียง โอกาส และเวลาที่เสียไปด้วย ดังนั้นการที่บุคคลจะคบกับใครนั้นแต่ละบุคคลจะต้องพิจารณาถึงกำไรและขาดทุนไว้ในใจและยอมลงทุนโดยเสียบางส่วน เพื่อแลกกับบางอย่างที่พอใจ

คาร์คัฟ และ เบเรนสัน (Carkhuff & Berenson. 1977 : 203 – 207) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างบุคคลไว้ดังนี้

1. การเปิดเผยความรู้สึก การเปิดเผยความรู้สึกเต็มใจที่จะแลกเปลี่ยนข้อมูลประสบการณ์ซึ่งกันและกันอย่างเปิดเผย เพื่อความเข้าใจอันดีและก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่มั่นคง

2. มีความรู้สึกร่วม หมายถึง สามารถมีความเข้าใจบุคคลอื่น รับรู้ความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับบุคคล

3. เคารพและยอมรับในบุคคลอื่น หมายถึง ยอมรับบุคคลอื่นโดยไม่ตัดสินใจว่า ถูกหรือผิด ไม่ประเมิณบุคคล เคารพในบุคคลอื่น รับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น

4. การยอมรับโดยไม่ต้องเห็นด้วย หมายถึง การเป็นผู้ฟังที่ดีที่พยายามทำความเข้าใจโดยประเมิณบุคคลอื่นและให้ความสนใจบุคคลอื่น

จากปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างบุคคลดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าสัมพันธภาพที่ดีจะยาวนานแน่นแฟ้น ถ้าบุคคลคำนึงถึงความรู้สึกและความพอใจซึ่งกันและกันมีปทัสถานส่วนบุคคลที่ดี มีการเปิดเผยความรู้สึก ซึ่งกันและกัน เคารพและยอมรับในบุคคลอื่นอีกทั้งยังต้องพยายามที่จะรู้จักและเข้าใจในบุคคลอื่น

คุณภาพของสัมพันธภาพ

คุณภาพของสัมพันธภาพ หมายถึง ความรู้สึกจากการพึ่งตนเองหรือพึ่งบุคคลอื่นไปสู่การพึ่งพาซึ่งกันและกัน ได้แก่ การไว้วางใจ การให้ความช่วยเหลือสนับสนุนตลอดจนการให้และการรับ (Chickerring. 1969 : 94)

บุคคลจะมีสัมพันธภาพสนิทสนมกันได้จะต้องมีพื้นฐาน ของความไว้วางใจเกิดขึ้นก่อนความไว้วางใจจะทำให้บุคคลเกิดความอบอุ่นใจ กล้าแสดงความคิดเห็น ช่วยเหลือเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน การมีความไว้วางใจจะเกิดขึ้นถ้าบุคคลมีความรู้สึกว่าคุณได้รับการสนับสนุนและยอมรับมีการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ซึ่งจะทำให้เกิดความไว้วางใจกันมากขึ้น

(อรุณีประภา หอมเศรษฐี. 2529 : 53 – 54) นอกจากนี้สัมพันธภาพที่บุคคลมีการเปิดเผยตนเองจะทำให้เกิดความไว้วางใจมั่นใจในตัวบุคคลนั้น ๆ การไว้วางใจจะเกิดจากการยอมรับบุคคลอื่นและมีการติดต่อกันอย่างเปิดเผย มีการช่วยเหลือกันเท่าที่กระทำได้ หากบุคคลมีการเปิดเผยตนเองแต่ไม่รู้สึกรับบุคคลอื่น ความไว้วางใจก็จะไม่เกิดขึ้นและไม่เกิดการเปิดเผยตนเองอีกต่อไป (Johnson. 1972 : 43 – 46)

สำหรับบุคคลที่ให้ความสำคัญกับการวิพากษ์วิจารณ์มากเกินไป จะเป็นบุคคลที่ไม่มีความไว้วางใจ และชอบตำหนิตติเตียนผู้อื่น ถ้าบุคคลเรียนรู้ที่จะไว้วางใจบุคคลอื่น จะทำให้บุคคลนั้นไม่มองว่าตนเองอยู่เหนือกว่าหรือต่ำกว่าบุคคลอื่น แต่จะนับถือบุคคลว่าเป็นบุคคลหนึ่งหรือเพื่อนมิใช่ศัตรูหรือคู่แข่ง บุคคลจะปฏิบัติต่อบุคคลอื่นในฐานะที่เป็นมนุษย์มากกว่าวัตถุ (ชูชัย สมितिไกร. 2528 : 87 – 88)

ส่วนการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนเป็นการให้ความช่วยเหลือ ต่อบุคคลอื่นขณะเดียวกันต้องไม่เป็นการทำร้ายต่อตนเอง หรือมีลักษณะที่สนองตอบความต้องการของบุคคลอื่นเสมอ พยายามที่จะทำอะไรเพื่อบุคคลอื่นแต่ฝ่ายเดียว ซึ่งจะทำให้บุคคลนั้นรู้สึกเหนียวแน่นทั้งกายและใจ กลายเป็นบุคคลที่ห่างเหินกับตนเอง แต่ถ้าเราเป็นตัวของตัวเองและรู้วิธีการสร้างความสมดุลระหว่างความต้องการของตนเองและบุคคลอื่น ถ้าแม้ว่าเราจะช่วยเหลือบุคคลอื่นในยามที่บุคคลนั้นมีปัญหา แต่เราก็จะไม่แก้ปัญหแทนบุคคลนั้นทั้งหมดทุกอย่างเพราะเรามีความเชื่อมั่นว่า บุคคลนั้นมีความสามารถที่จะรับผิดชอบตนเองได้ (ชูชัย สมितिไกร. 2528 : 113 – 114)

นอกจากนี้ ในการติดต่อหรือสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ไม่มีใครที่จะเป็น “ผู้รับ” หรือ “ผู้ให้” อยู่ฝ่ายเดียว ควรมีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นพฤติกรรมสังคมที่จะต้องมีการตอบสนองกันอยู่ตลอดเวลา พฤติกรรมสังคมนี้เป็นศิลปะที่เรียนรู้ได้ แต่จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับพื้นฐานอันละเอียดอ่อนในจิตใจของแต่ละบุคคล บางคนละเอียดอ่อนมาก สามารถรับความรู้สึกของผู้อื่นได้ไวและสามารถ “ให้” สิ่งที่คุณนั้นต้องการได้ถูกต้อง ทั้งกาลเทศะ ผลที่เกิดขึ้นนั้นคือความพอใจ อันนำไปสู่ไมตรีจิตและมิตรภาพ แต่บางคนพื้นฐานจิตใจยังไม่ละเอียดอ่อนนักจึงยังไม่สามารถอ่านความรู้สึกหรือความต้องการของอีกฝ่ายหนึ่งได้ การตอบสนองจึงอาจจะไม่ตรงหรือไม่ถูกต้อง ผลที่เกิดขึ้นนั้นอาจจะนำไปสู่ความขัดแย้ง นอกจากนี้ปัจจัยที่แฝงอยู่และเป็นเครื่องเสริมให้มิตรภาพดำเนินไปอย่างราบรื่น คือ ความจริงใจที่เกิดขึ้นทั้งฝ่ายผู้ให้และผู้รับ (กิตติยวดี บุญเชื้อ. 2525 : 114)

จากคุณภาพของสัมพันธภาพดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า คุณภาพของสัมพันธภาพควรมีพื้นฐานของความไว้วางใจเกิดขึ้นก่อน เพราะความไว้วางใจจะเกิดขึ้น ถ้าบุคคลมีความรู้สึกว่าคุณได้รับการสนับสนุนและการยอมรับ มีการเปิดเผยตนเองและยอมรับในบุคคลอื่น นอกจากนี้บุคคลควรมีความเป็นตัวของตนเอง และสามารถรู้จักวิธีการสร้างสมดุล ระหว่างความต้องการตนเองและบุคคลอื่นก็จะทำให้มีคุณภาพของสัมพันธภาพเกิดขึ้นได้

การสร้างสัมพันธภาพอันดีกับเพื่อน

วิจิตร อวทะกุล (2537 : 65 – 69) กล่าวว่า วิธีปฏิบัติให้เพื่อนรักใคร่เห็นอกเห็นใจ ควรปฏิบัติดังนี้

1. เปิดฉากทักทายติดต่อกัน
2. มีความจริงใจต่อเพื่อน
3. หลีกเลี่ยงการนินทาเพื่อน
4. อย่าชักทอดความผิดให้เพื่อน
5. ยกย่องชมเชยเพื่อนในสิ่งที่สมควร
6. ให้ความช่วยเหลือในกิจการของเพื่อนด้วยความเต็มใจเสมอ
7. ให้เพื่อนได้ทราบในเรื่องที่เขารับผิดชอบ หรือเกี่ยวข้อง
8. ฟังความเห็นของเพื่อน ๆ บ้าง
9. หลีกเลี่ยงการทำตัวเหนือเพื่อน
10. ทำตนให้เสมอต้นเสมอปลาย
11. ใจกว้างและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนฝูง
12. ออกไปพบปะสังสรรค์กันกับเพื่อนบ้างตามสมควร
13. ให้ความเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือเพื่อนในยามทุกข์ร้อน

แนวทางในการปฏิบัติตนกับเพื่อน

การที่จะทำให้อายุยืนสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนได้ถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้เกิดความสัมพันธที่ดีต่อกันควรปฏิบัติดังนี้ (กันยา สุวรรณแสง. 2533 : 61 – 65 ; ปราณี พรณวิเชียร. 2534 : 76 – 78)

1. แสดงกริยายิ้มแย้มแจ่มใส เพราะรอยยิ้มเป็นการแสดงออกซึ่งความรัก ที่มี ความหมายมากที่สุดแต่ลงทุนน้อยที่สุด
2. แสดงความสนใจกับบุคคลอื่น เช่น ทักทาย การได้ถามทุกข์สุข
3. ตั้งใจฟังบุคคลอื่นพูด หากท่านกำลังทำงาน เมื่อบุคคลอื่นมาสนทนาด้วย ก็ควรจะเก็บงานที่ทำเอาไว้ชั่วคราวก่อน อย่าทำงานไปด้วยสนทนาไปด้วย เพราะเป็นกริยาที่ไม่เหมาะสม อันแสดงถึงการไม่ให้ความสนใจบุคคลนั้น
4. แสดงกริยารับฟังข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะของบุคคลอื่น
5. ทำตนให้เป็นคนมองโลกในแง่ดี อย่าจ้องจับผิดบุคคลอื่น จะทำให้เกิดความหวาดระแวงซึ่งกันและกัน หากบุคคลอื่นทำอะไร ก็ให้มองในแง่ดีไว้ก่อน อย่าคอยจ้องแต่จะนินทา

6. แสดงความเกรงใจต่อบุคคลอื่น เนื่องจากความสนิทสนมเกินไป อาจทำให้ไม่เกิดความเกรงใจกัน

7. รู้จักระวังอารมณ์ ในการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่นๆ นั้นอาจมีสิ่งที่ทำให้เกิดไม่พอใจขึ้น ดังนั้น หากเราเกิดอารมณ์ก็ควรระงับอารมณ์เอาไว้บ้าง เพราะการเป็นคนเจ้าอารมณ์ไม่ได้ก่อให้เกิดอะไรดีขึ้นมาเลย นอกจากจะทำให้สายความสัมพันธ์ที่เคยมีมาก่อน

8. วางตัวอยู่ในฐานะที่เหมาะสม ไม่แสดงกิริยาอาการโอ้อวด ยกตนข่มท่าน ไม่ว่าบุคคลใดก็ตามไม่มีใครชื่นชมคนที่ข่มให้เขาต่ำลง

9. รู้จักปฏิเสธคำร้องที่ไม่มีเหตุผลของผู้อื่น ด้วยการแสดงใบหน้าปกติ น้ำเสียงเรียบดังชัดเจน มองสบสายตาเพื่อน เพื่อแสดงให้เห็นความจริงใจที่ต้องการให้เพื่อนทราบความรู้สึกที่แท้จริง

10. จดจำข้อมูลเล็ก ๆ น้อย ๆ ของเพื่อนไว้ แสดงความเอาใจใส่ ความสนใจ เพื่อนแสดงความยินดีในวาระสำคัญ แสดงความห่วงใยเมื่อเพื่อนมีความทุกข์

นอกจากนี้ นพพร พานิชสุข (2522 : 68 – 70) ได้เสนอแนะวิธีการที่พึงปฏิบัติต่อกันในการทำงานร่วมกับเพื่อนดังนี้คือ

1. ความเป็นผู้มีอัธยาศัยไมตรีอันดีต่อกัน เป็นองค์ประกอบสำคัญและจำเป็นที่ต้องสร้างให้เกิดในการทำงานร่วมกัน คงพูดคุยนทนาด้วยถ้อยคำที่สุภาพ ไพเราะอ่อนหวานนุ่มนวลและยิ้มแย้มแจ่มใส

2. ความสามัคคีของหมู่คณะหรือของเพื่อนร่วมงาน ความสามัคคีจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกแต่ละคนมีทัศนคติและความรู้สึกอันดีต่อกัน เห็นความสำคัญของกันและกันเห็นความสำคัญของกลุ่ม

3. ความเป็นผู้มีการยอมรับหรือตกลงกัน ในการทำงานร่วมกันนั้นเป็นเรื่องธรรมดาที่สมาชิกแต่ละคนอาจมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน อย่างไรก็ตามในการทำงานร่วมกันนั้นสมาชิกแต่ละคนควรจะรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น มีเหตุผลเหนืออารมณ์และปราศจากอคติ

4. ความเป็นผู้ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ตามความสามารถและตามโอกาส ทั้งนี้เพราะมนุษย์เราจำเป็นต้องมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน พึงพาอาศัยกัน ดังคำโบราณว่า “น้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่า” เพราะชีวิตนี้ไม่แน่นอน วันหนึ่งข้างหน้าเราอาจจะต้องพึ่งพาอาศัยกัน โดยไม่รู้สีกตัวจึงไม่ควรมองข้ามเห็นว่าไม่มีความสำคัญ สิ่งใดที่เราพอจะให้ความช่วยเหลือได้ ถ้าเรามีโอกาสก็ควรจะให้การช่วยเหลือกัน

5. ความมีอิสระ สมาชิกจะต้องมีความเป็นอิสระในการคิด การแสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นที่มีความแตกต่างกันทั้งตำแหน่ง สถานภาพ หรือบทบาท หรืออื่น ๆ อาจจะทำให้มีการผูกขาดการใช้อำนาจหรือมีความเกรงใจ ซึ่งอาจจะทำให้สมาชิกที่ร่วมกันทำงานขาดอิสระในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งความคิดเห็นเหล่านั้นอาจจะเป็นประโยชน์

ต่อกลุ่มก็ได้ ดังนั้น สมาชิกที่ทำงานร่วมกันควรจะตระหนักว่าสมาชิกแต่ละคนต่างก็มีอิสระที่จะแสดงความคิดเห็น

6. เป็นผู้มีความจริงใจ คุณลักษณะข้อนี้ของสมาชิกจะก่อให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เรื่องของความจริงใจในปัจจุบันเป็นสิ่งที่ค่อนข้างหาได้ยาก แม้ว่าทุกคนต่างก็เรียกร้องหา เรามักพบแต่ความอิจฉาริษยาแก่งแย่งชิงดีชิงเด่น เพราะมนุษย์นั้นมักมีเลสคือ โกรธ โลภ หลง อันเป็นรากฐานที่ทำให้เกิดความจริงใจลดน้อยลง เพราะต่างคนต่างสวมหน้ากากและแสดงละครเข้าหากัน ด้วยเหตุนี้ความจริงใจจึงเป็นรากฐานที่สำคัญประการหนึ่ง ในอันจะก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานร่วมกัน

7. หลีกเลี่ยงการวิพากษ์วิจารณ์เพื่อนร่วมงาน การจะวิพากษ์วิจารณ์เพื่อนร่วมงานสมาชิกทุกคนจะต้องระลึกว่าสักวันหนึ่งคำพูดจะต้องไปถึงหูของเพื่อนร่วมงาน และที่สำคัญไม่เป็นการยุติธรรมแก่เพื่อนร่วมงาน ถ้าเราด่วนวิพากษ์วิจารณ์สมาชิกเพื่อนร่วมงานฝ่ายเดียว ทั้ง ๆ ที่เราไม่รู้จักเขาดีพอ หรือได้ข้อมูลของเขามาผิด ๆ นอกจากนี้สมาชิกที่ทำงานร่วมกันไม่ควรจะนิทนาบกันและกัน ทั้งนี้เพราะว่าการวิพากษ์วิจารณ์ หรือแม้กระทั่งการนิทนามิได้ก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างความสามัคคีหรือความร่วมมือร่วมใจแต่ประการใด

8. ยกย่องชมเชยเพื่อนสมาชิกที่ร่วมงานด้วยกันเมื่อมีโอกาสนั้นควรพฤติกรรมเช่นนี้ เป็นสิ่งที่พึงประสงค์ของทุกคน แต่ก็ไม่ควรทำพร่ำเพรื่อจนเกินไป การยกย่องชมเชยทั้งต่อหน้าและลับหลังด้วยความภูมิใจ และมีเหตุผลต่อเพื่อนร่วมงาน เป็นการสร้างกำลังใจให้แก่ผู้ถูกชม การจะขอความร่วมมือจากเพื่อนสมาชิกในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ก็สะดวกขึ้น

จากที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การปฏิบัติตนกับเพื่อนนับได้ว่า เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมากในวัยรุ่น เพราะตัววัยรุ่นปฏิบัติตนกับเพื่อนได้ถูกต้องเหมาะสมจะทำให้เกิดมีสัมพันธภาพที่ดี ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ดังนั้น แนวทางความประพฤติปฏิบัติที่เหมาะสมกับเพื่อนคือ มีกิริยายิ้มแย้มแจ่มใส มองโลกในแง่ดี รู้จักระงับอารมณ์ วางตัวอยู่ในฐานะที่เหมาะสม มีความจริงใจ รู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีทัศนคติและความรู้สึกที่ดีกับหมู่คณะ มีความเป็นอิสระในการเสนอความคิดเห็น แต่ถ้าหากว่าวัยรุ่นคนใดประพฤติปฏิบัติกับเพื่อนอย่างไม่ถูกต้องเหมาะสมก็จะทำให้เกิดปัญหาขึ้นกับตนเองเช่น มีความรู้สึกต่อตนเองในทางที่ไม่ดี เข้ากับกลุ่มเพื่อนไม่ได้ ไม่สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อน

งานวิจัยในประเทศ

มาลินี อยู่โพธิ์ (2526 : 61) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอินทาราม กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2525 ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการปรับตัวของกลุ่มทดลองลดลงกว่าก่อนการได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิราภรณ์ หุ่นตระกูล (2528 : 51) ได้ศึกษาผลของการใช้บทบาทสมมุติที่มีต่อการพัฒนาการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเสมียนนารี กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการทดลองโดยใช้บทบาทสมมุติมีการพัฒนาการปรับตัวด้านสัมพันธภาพดีขึ้นกว่าการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บุญศรี จึงธนาเจริญศรี (2530 : 46) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวต่อเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มมีการปรับตัวกับเพื่อนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ยรรยง ผิวอ่อน (2535 : 69) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบไม่นำทางที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนของนิสิตปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ผลการศึกษาพบว่า นิสิตที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบไม่นำทางมีการปรับตัวกับเพื่อนดีขึ้นกว่าก่อนได้รับการให้คำปรึกษาแบบไม่นำทาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อารีย์ ลีลา (2535 : 62) ได้ศึกษาผลการศึกษาพฤติกรรมการแสดงออกที่มีต่อการสร้าง สัมพันธภาพ กับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านน้ำรอบ จังหวัดอุทัยธานี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกมีการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนดีขึ้นกว่าก่อนได้รับพฤติกรรมกล้าแสดงออก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กาญจนาภรณ์ สุวิทยารัตน์ (2537 : 58) ได้ศึกษาผลการศึกษาพฤติกรรมการแสดงออกที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธรรมศาสตร์ คลองหลวงวิทยาเขต จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยในประเทศเกี่ยวกับสัมพันธภาพกับเพื่อน สรุปได้ว่า การมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะถ้าวัยรุ่นประพฤติปฏิบัติกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสมทำให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้เป็นอย่างดี จะทำให้วัยรุ่นรู้สึกอบอุ่นใจมีความมั่นใจเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

งานวิจัยต่างประเทศ

กรอนลันด์ (สุรัช โกติยะกุล. 2526 : 32 ; อ้างอิงจาก Groulund. 1959) ศึกษาปัญหาในการปรับตัวของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นที่ประสบปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและสภาพแวดล้อม มีปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความขัดแย้งในกลุ่ม เป็นเหตุในการเรียนไม่มีประสิทธิภาพเกิดความเครียดทางอารมณ์และไม่มีความสุข

เดอคอสเตอร์ (Decoster. 1981 : 5789 – A) ศึกษาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนในโรงเรียนมัธยม พบว่า นักเรียนที่มีความพึงพอใจในการสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนมีแนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความพอใจในการสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนต่ำ

อาห์มาด และ ฮูด (Ahmad & Hood. 1984 : 498 – 502) ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาของ สัมพันธภาพระหว่างบุคคลของมหาวิทยาลัยไอโอวา ปีการศึกษา 1977 – 1981 กลุ่มตัวอย่าง 1968 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสำรวจสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ไมน์ และ เจนเซน (Mines-Jensen Interpersonal Relationships Inventory : Mjiri) แบ่งออกเป็น 2 ด้านคือ ความอดทนและคุณภาพของสัมพันธภาพ ผลปรากฏว่า นักศึกษามีการพัฒนาของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

เกสส์ (Glaess. 1966 : 113 – A) ได้ศึกษาการพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนิสิตหญิงที่อยู่หอพัก จำนวน 111 คน กลุ่มทดลองอยู่หอพักหนึ่ง 52 คน กลุ่มควบคุมอยู่อีกหอหนึ่ง 59 คน ดำเนินการทดลองโดยใช้โปรแกรมสัมพันธภาพระหว่างบุคคล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดความสัมพันธ์ภาพและทัศนคติ การวิเคราะห์ข้อมูลในการทดลองของแมนวิทนี (The Mann-whitney U test) และ ไคสแควร์ (Chi-square) ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากงานวิจัยในต่างประเทศเกี่ยวกับสัมพันธภาพกับเพื่อน สรุปได้ว่า บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จะต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่นมีการปรับตัวเข้ากับเพื่อน สังคมและสิ่งแวดล้อมได้ดี ส่งผลให้มีแนวโน้มในการเรียนสูงขึ้น ส่วนวัยรุ่นที่ประสบปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและสภาพแวดล้อม ทำให้เกิดความขัดแย้งในกลุ่มเป็นเหตุให้การเรียนไม่มีประสิทธิภาพ มีความตึงเครียดทางอารมณ์และไม่มีความสุข

2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

2.3.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เลวิน ลิปปेट และไวท์ (Lewin, Lippert & White. 1939 : 271 – 279) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบรรยากาศในชั้นเรียน พบว่า นักเรียนที่เรียนในชั้นเรียนแบบอัดดาชิปไคย มีแนวโน้มเป็นเด็กก้าวร้าว หยาดกระด้าง ไม่มีความเห็นใจผู้อื่น ส่วนนักเรียนที่เรียนในชั้นเรียนที่มีบรรยากาศแบบประชาธิปไตยจะส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักสามัคคีปรองดอง เป็นมิตรต่อการเรียนก็ราบรื่น มีบรรยากาศที่สบายใจ ขยันเรียน เพราะครูรู้จักจัดความกดดันเกรงกลัวได้ ๆ ออกไปจากชั้นได้

ทิดแมน (Tiedman. 1942 : 657 – 664) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาจะไม่ชอบครูแบบเผด็จการที่มีนิสัยข่มขู่ปราศจากความเห็นอกเห็นใจ และการสอนแบบใช้อำนาจทั้งหลายนั้นเด็กโตขึ้นเท่าใดก็จะมี

ความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์ยิ่งขึ้น

มัวร์ (Moor. 1957 : 22) ศึกษาปัญหาของนักเรียนชายและหญิง เกรด 10 – 12 ในมลรัฐบอสตัน พบว่า ปัญหาที่นักเรียนเผชิญเรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้คือ ความสัมพันธ์กับครู ความสำเร็จในการเรียน บริการของโรงเรียน และการศึกษาต่อในอนาคต

เดอคอสเตอร์ (ชนนุช บุญสิทธิ์. 2541 : 28 ; อ้างอิงจาก Decoster. 1981) ได้ศึกษาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนในโรงเรียนมัธยม พบว่า นักเรียนที่มีความพึงพอใจในการสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนมีแนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความพอใจในการสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนต่ำ

2.3.2.2 งานวิจัยในประเทศ

วาสนา พิทักษ์สาลิ (2527 : 77 – 79) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของนักเรียน สภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียน และสภาพแวดล้อมทางบ้านกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรด้านลักษณะของนักเรียน สภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียน และสภาพแวดล้อมทางบ้าน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกกลุ่มวิชาของนักเรียนจากโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีค่า .90 และ .93 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากงานวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า บรรยากาศทางการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับนักเรียน และนักเรียนที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับครู มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนจะทำให้นักเรียนปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี มีความตั้งใจเรียน แต่ถ้าหากนักเรียนกับครูมีสัมพันธภาพที่ไม่ดีต่อกัน ส่งผลให้เด็กมีแนวโน้มก้าวร้าว ไม่เป็นมิตร ไม่สนใจการเรียน และนักเรียนที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน จะส่งผลให้การเรียนมีประสิทธิภาพ

บรรยากาศในการเรียนการสอน

โรเจอร์ส (Rogers. 1969 : 157 – 164) มีความเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศในชั้นเรียนว่า ควรคำนึงถึงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ความคิดกับความรู้สึก ทำที่ ที่มีต่อกัน ตลอดจนเจตคติ ค่าความนิยม ความเชื่อ ควรได้รับความสนใจและให้ความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการเน้นทางวิชาการและสติปัญญา เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่มีบรรยากาศ ไม่ดีเครียด เป็นการเสริมความอบอุ่นมั่นใจ และเชื่อถือกันระหว่างครูและนักเรียนจึงย่อมจะเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและสุขภาพจิตของนักเรียนได้มาก ดังนั้นบรรยากาศในชั้นเรียนที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ อันได้แก่ ปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างครูกับนักเรียนและระหว่างนักเรียนด้วยกันเองมีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1970 : 135 – 152) ได้ระบุถึงลักษณะบรรยากาศที่มีอิทธิพลและส่งเสริมต่อความรู้ ความรู้สึกและพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ดังนี้

1. ความเป็นกันเอง ความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนม ความคุ้นเคยของสมาชิกใน

กลุ่มผู้เรียน

2. การแบ่งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้
3. การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีรูปแบบที่สามารถปฏิบัติได้ และให้ประโยชน์
4. การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอน ไม่ล่าช้า และมีความสอดคล้องเหมาะสม
5. การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น หนังสือ เครื่องมือ วัสดุที่พร้อมจะใช้ได้อย่างตลอดเวลา
6. การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน และมีความพยายามที่จะลดความขัดแย้งระหว่างกัน
7. ผู้สอนและผู้เรียนทราบจุดประสงค์และความคาดหวังในการเรียนอย่างชัดเจน
8. สร้างความเป็นธรรมไม่เลือกที่รักมักที่ชังของครู ซึ่งยังผลให้เกิดความไม่เป็น

ธรรมขึ้น

9. ผู้เรียนได้มีโอกาสได้ทำกิจกรรมที่ท้าทายความสามารถอยู่เสมอ
10. สร้างความตื่นตัวและขจัดความเฉื่อยชาอันเป็นสาเหตุของความเบื่อหน่ายต่อการเรียนการสอน
11. การตัดสินใจทำกิจกรรมต่าง ๆ มาจากผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่
12. ไม่ส่งเสริมการแบ่งพรรค แบ่งพวก ในหมู่ นิสิต นักศึกษา
13. ผู้เรียนมีความพึงพอใจกับกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน
14. เสรีภาพมีขอบเขต ไม่ปล่อยปละละเลยจนขาดระเบียบและขาดความ

รับผิดชอบ

ลอว์เรนซ์ (Lawrens. 1976 : 418) กล่าวว่า บรรยากาศในการเรียนการสอนนั้น เป็นสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของครู ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน ถ้าผู้เรียนมีสภาพจิตใจ อารมณ์แจ่มใสรู้สึกตื่นตัวกระฉับกระเฉง ก็จะมีคามสนใจในการเรียน และยอมช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น

วิธฮอลล์ (Withall. 1979 : 347) กล่าวว่า การเรียนรู้ของนักเรียนจะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อบรรยากาศในการเรียนรู้นั้นมีความหมายต่อตัวผู้เรียน กล่าวคือ นักเรียนเห็นว่า ประสบการณ์นั้นตรงกับความต้องการและเหมาะสมกับบุคลิกลักษณะของเขา และไม่ใช่ว่าบรรยากาศที่ขูเขิน กล่าวคือ นักเรียนไม่รู้สึกลัวสถานการณ์นั้น ๆ มีความน่ากลัว หากแต่รู้สึกว่าได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ในสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มีแต่ความจริงใจกัน

สิริวรรณ ศรีหล (2526 : 172 – 174) ได้สรุปแนวทางการจัดบรรยากาศในห้องเรียนสำหรับครูที่จะนำไปปฏิบัติ สรุปได้ดังนี้คือ

1. บรรยากาศของการเรียนการสอนในชั้นเรียน ครูต้องเปิดโอกาสให้นักเรียน

ได้มีพัฒนาการในทางสติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคม อย่างเต็มที่ ฝึกฝนการใช้สติปัญญา คือ มีกระบวนการในการคิดอย่างมีเหตุผล การมีเจตคติที่ดีต่อผู้อื่น การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น รวมทั้งการมีสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่น

2. การจัดบรรยากาศในห้องเรียนที่ดีต้องส่งเสริมให้นักเรียนมีทัศนคติในการควบคุมตนเองและรับผิดชอบตนเอง โดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุด ให้โอกาสนักเรียนในการค้นคว้าหาวิธีการเรียนด้วยตนเอง โดยครูคอยให้คำแนะนำ และแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

3. การจัดบรรยากาศในห้องเรียนที่ดี จะต้องส่งเสริมให้นักเรียนให้มีความคิดและแนวการปฏิบัติแบบประชาธิปไตย ทั้งนี้อาจเริ่มมาจากครูเป็นต้นอย่างที่ดี มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี ยอมรับมติของกลุ่ม

สรุปได้ว่า บรรยากาศในชั้นเรียนควรมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และเสริมสร้างพัฒนาความขยันหมั่นเพียร ซึ่งจะต้องเป็นห้องเรียนที่มีบรรยากาศอบอุ่นเป็นกันเอน มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนทุกคนนับถือกฎเกณฑ์และระเบียบของห้องเรียน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ครูมีความเข้าใจในนักเรียน ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนและเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงออกในการอภิปรายปัญหาต่าง ๆ ดังนั้นครูและนักเรียนมีหน้าที่ในการร่วมกันสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานเขตจตุจักร โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 จำนวน 6 โรงเรียน จำนวน 900 คน เป็นนักเรียนชาย 471 คนและนักเรียนหญิง 429 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานเขตจตุจักรโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 โรงเรียน จำนวน 447 คน เป็นชาย 233 คน เป็นหญิง 214 คนสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้เพศเป็นชั้น นักเรียนเป็นหน่วย การสุ่ม จำนวน 50% ของนักเรียนทั้งหมด

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโรงเรียนแต่ละแห่ง แบ่งเป็นชาย และหญิง

โรงเรียนที่สังกัด สำนักงานเขตจตุจักร	กลุ่มประชากร (คน)		รวม	กลุ่มตัวอย่าง (คน)		รวม
	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง	
วัดเสมียนนารี	84	80	164	40	42	82
วัดเทวสุนทร	35	30	65	15	17	32
บ้านลาดพร้าว	23	42	65	21	11	32
รัตนโกสินทร์	63	40	103	20	31	51
เสนานิคม	97	104	201	48	52	100
ประชานิเวศน์	169	133	302	84	66	150
รวม	471	429	900	233	214	447

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเรียนซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเรียน ประกอบด้วย

- 2.1 แบบสอบถามบุคลิกภาพ
- 2.2 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- 2.3 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
- 2.4 แบบสอบถามบรรยากาศการเรียน การสอน
- 2.5 แบบสอบถามความตั้งใจเรียน
- 2.6 แบบสอบถามบรรยากาศในครอบครัว

วิธีการสร้างเครื่องมือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

ตัวอย่างแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียน

1. เพศ

- ☐ ชาย
☐ หญิง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเรียน

2.1 แบบสอบถามบุคลิกภาพ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1.1 ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.1.2 ศึกษาแบบสอบถามบุคลิกภาพของเจนกินส์ (Jenkins Activity Survey) ที่เรียบเรียงโดย สุกัญญา แยมยัม (2541) โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม จำนวน 20 ข้อ ที่เป็นลักษณะของแบบสอบถามบุคลิกภาพเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

2.1.3 นำแบบสอบถามบุคลิกภาพ ไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยาม

ศัพท์เฉพาะ ความมุ่งหมายและภาษาที่ใช้ แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง

2.1.4 นำแบบสอบถามบุคลิกภาพจำนวน 20 ข้อ ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโบสถ์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน จากนั้นจึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% ของกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจได้มาเรียงลำดับจากคะแนนสูงสุดมาถึงคะแนนต่ำสุดแล้วคัดนักเรียน 25% ที่ได้คะแนนสูงและ 25% ที่ได้คะแนนต่ำจากนั้นจึงนำค่าเฉลี่ยรายข้อมาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t - test โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 15 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.107 – 7.339

2.1.6 นำแบบสอบถามบุคลิกภาพไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8538

ตัวอย่างแบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันของนักเรียน ขอให้นักเรียนอ่านข้อความดังกล่าวแล้วพิจารณาว่าเป็นจริง หรือตรงกับพฤติกรรมที่ปฏิบัติ อยู่มากน้อยเพียงใด แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ต้องการเพียงข้อละเครื่องหมายเดียว ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนเป็นประจำทุกครั้ง
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนเกือบทุกครั้ง
จริงปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนบางครั้งไม่ตรงกับการกระทำของนักเรียนบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยมาก
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง ปานกลาง	จริง น้อย	จริง น้อยที่สุด
0	เมื่อท่านมีนัดท่านไปถึงที่นัดหมายก่อนเวลา					
00	ท่านรู้สึกไม่พอใจถ้ามีคนมาขัดจังหวะเวลาที่ท่านกำลังทำงาน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจสอบและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อต่อไปนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้ 5	คะแนน
จริง	ให้ 4	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้ 3	คะแนน
จริงน้อย	ให้ 2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้ 1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้ 1	คะแนน
จริง	ให้ 2	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้ 3	คะแนน
จริงน้อย	ให้ 4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้ 5	คะแนน

2.2 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.2.1 ศึกษาานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2.2 ศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ของ เสาวรัตน์ จุลรัตน์ และ ประกายทิพย์ พิชัย (2539)

2.2.3 สร้างแบบสอบถาม สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนให้สอดคล้องนิยามศัพท์เฉพาะของการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 25 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

2.2.4 นำแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะ ความมุ่งหมายและภาษาที่ใช้ แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง

2.2.5 นำแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนจำนวน 17 ข้อ ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโบสถ์กรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน จากนั้นจึงนำมาตรวจ

ให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% ของกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจได้มาเรียงลำดับจากคะแนนสูงสุดมาถึงคะแนนต่ำสุดแล้ว คัดนักเรียน 25% ที่ได้คะแนนสูงและ 25% ที่ได้คะแนนต่ำ จากนั้นจึงนำค่าเฉลี่ยรายข้อ มาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t - test แล้วคัดเลือกข้อความที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคัดเลือกข้อคำถาม จำนวน 13 ข้อ ที่มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.071 – 5.975

2.2.6 นำแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7966 ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ขอให้นักเรียนพิจารณาข้อความดังกล่าว แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง และไม่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง ปานกลาง	จริง น้อย	จริง น้อยที่สุด
0	เมื่อข้าพเจ้าทำการบ้านไม่ได้ เพื่อนในห้องที่เข้าใจช่วยอธิบายให้					
00	เพื่อนในห้องต่างคนต่างอยู่ ไม่สนใจกัน และกัน					

เกณฑ์การให้คะแนน

การตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อต่อไปนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้ 5	คะแนน
จริง	ให้ 4	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้ 3	คะแนน
จริงน้อย	ให้ 2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้ 1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้ 1	คะแนน
จริง	ให้ 2	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้ 3	คะแนน
จริงน้อย	ให้ 4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้ 5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (วิเชียร เกตุสิงห์.

2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ดี

2.3 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.3.1 ศึกษาวิทยานิพนธ์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.3.2 ศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน ของ เสาวรัตน์ จุลรัตน์ และ ประกายทิพย์ พิชัย (2539)

2.3.3 สร้างแบบสอบถาม สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนให้สอดคล้องกับ วิทยานิพนธ์เฉพาะของการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 20 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบ ลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

2.3.4 นำแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะ ความมุ่งหมายและภาษาที่ใช้ แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง

2.3.5 นำแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนจำนวน 22 ข้อ ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโบสถ์กรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน จากนั้นจึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% ของกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจได้มาเรียงลำดับจากคะแนนสูงสุดมาถึงคะแนนต่ำสุด แล้วคัดนักเรียน 25% ที่ได้คะแนนสูงและ 25% ที่ได้คะแนนต่ำจากนั้นจึงนำค่าเฉลี่ยรายข้อ มาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t - test แล้วคัดเลือกข้อความที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคัดเลือกข้อคำถาม จำนวน 19 ข้อ ที่มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.160 – 6.230

2.3.6 นำแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8776

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ขอให้นักเรียนพิจารณาข้อความดังกล่าว แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างและไม่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนปานกลาง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	ครูส่วนใหญ่ให้ความเป็นกันเองกับข้าพเจ้า					
00	ครูรับฟังความคิดเห็นของข้าพเจ้า					

เกณฑ์การให้คะแนน

การตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อต่อไปนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้ 5	คะแนน
จริง	ให้ 4	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้ 3	คะแนน
จริงน้อย	ให้ 2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้ 1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้ 1	คะแนน
จริง	ให้ 2	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้ 3	คะแนน
จริงน้อย	ให้ 4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้ 5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน (วิเชียร เกตุสิงห์.

2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนไม่ดี

2.4 แบบสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.4.1 ศึกษาานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศการเรียนการสอนเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.4.2 ศึกษาแบบสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอนของ ประกายทิพย์ พิชัย (2539) และ สิริพร ดาววัน (2540)

2.4.3 สร้างแบบสอบถาม บรรยากาศการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะของการวิจัยในครั้งนี้จำนวน 20 ข้อลักษณะของแบบสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอนเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

2.4.4 นำแบบสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอนไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะ ความมุ่งหมายและภาษาที่ใช้ แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง

2.4.5 นำแบบสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอนจำนวน 16 ข้อ ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโบสถ์กรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน จากนั้นจึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% ของกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจได้มาเรียงลำดับจากคะแนนสูงสุดมาถึงคะแนนต่ำสุดแล้วคัดนักเรียน 25% ที่ได้คะแนนสูงและ 25% ที่ได้คะแนนต่ำจากนั้นจึงนำค่าเฉลี่ยรายข้อมาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t -test แล้วคัดเลือกข้อความที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคัดเลือกข้อคำถาม จำนวน 13 ข้อ ที่มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.587 – 7.531

2.4.6 นำแบบสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอนไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7510

ตัวอย่างแบบสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ขอให้นักเรียนพิจารณาข้อความดังกล่าว แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างและไม่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	ครูสอนโดยไม่สนใจว่านักเรียนจะเข้าใจหรือไม่					
00	วิธีการสอนของครูทำให้ข้าพเจ้าสนใจเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน

การตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อต่อไปนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้ 5	คะแนน
จริง	ให้ 4	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้ 3	คะแนน
จริงน้อย	ให้ 2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้ 1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้ 1	คะแนน
จริง	ให้ 2	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้ 3	คะแนน
จริงน้อย	ให้ 4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้ 5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายบรรยาการการเรียนการสอน (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง บรรยาการการเรียนการสอนดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง บรรยาการการเรียนการสอนปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง บรรยาการการเรียนการสอน ไม่ดี

2.5 แบบสอบถามความตั้งใจเรียน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.5.1 ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเรียนเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.5.2 ศึกษาแบบสอบถามความตั้งใจเรียนของ สันทัต บุญญาภินันท์ (2520) และของ วิบูลลักษณ์ ธรรมลักขณา (2526)

2.5.3 สร้างแบบสอบถาม ความตั้งใจเรียนให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะของการ วิจัยในครั้งนี้จำนวน 30 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามความตั้งใจเรียนเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบลิเคอร์ท์ (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

2.5.4 นำแบบสอบถามความตั้งใจเรียนไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะ ความมุ่งหมายและภาษาที่ใช้ แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง

2.5.5 นำแบบสอบถามความตั้งใจเรียนจำนวน 24 ข้อ ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโบสถ์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน จากนั้นจึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% ของกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจได้มาเรียงลำดับจากคะแนนสูงสุดมาถึงคะแนนต่ำสุดแล้วคัดนักเรียน 25% ที่ได้คะแนนสูง และ 25% ที่ได้คะแนนต่ำ จากนั้นจึงนำค่าเฉลี่ยรายข้อมาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t -test แล้วคัดเลือกข้อความที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคัดเลือกข้อคำถาม จำนวน 18 ข้อ ที่มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.790 – 8.060

2.5.6 แบบสอบถามความตั้งใจเรียนไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8972

ตัวอย่างแบบสอบถามความตั้งใจเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามความตั้งใจเรียนของนักเรียน ขอให้
นักเรียนพิจารณา ข้อความดังกล่าว แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการ
กระทำของนักเรียน ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก
จริงปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนบ้างและ ไม่ตรงกับ การกระทำของนักเรียนบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง ปานกลาง	จริง น้อย	จริง น้อยที่สุด
0	ข้าพเจ้าไม่ทำรายงานตามที่คิดไว้					
00	ข้าพเจ้าซักถามครูเมื่อมีข้อสงสัยในบทเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน

การตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อต่อไปนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้ 5	คะแนน
จริง	ให้ 4	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้ 3	คะแนน
จริงน้อย	ให้ 2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้ 1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้ 1	คะแนน
จริง	ให้ 2	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้ 3	คะแนน
จริงน้อย	ให้ 4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้ 5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายความตั้งใจเรียน (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง ความตั้งใจเรียนมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง ความตั้งใจเรียนปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง ความตั้งใจเรียนน้อย

2.6 แบบสอบถามบรรยากาศในครอบครัว มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.6.1 ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศในครอบครัวเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.6.2 ศึกษาแบบสอบถามบรรยากาศในครอบครัวของ เสาวรัตน์ จุลรัตน์ (2535) และของศรีระพร จันทรโนทก (2538)

2.6.3 สร้างแบบสอบถาม บรรยากาศในครอบครัวให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะของการวิจัยในครั้งนี้จำนวน 40 ข้อลักษณะของแบบสอบถามความตั้งใจเรียนเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

2.6.4 นำแบบสอบถามบรรยากาศในครอบครัวไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะ ความมุ่งหมายและภาษาที่ใช้ แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง

2.6.5 นำแบบสอบถามบรรยากาศในครอบครัวจำนวน 35 ข้อ ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโบสถ์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน จากนั้นจึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% ของกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจได้มาเรียงลำดับจากคะแนนสูงสุดมาถึงคะแนนต่ำสุด แล้วคัตนักเรียน 25% ที่ได้คะแนนสูงและ 25% ที่ได้คะแนนต่ำ จากนั้นจึงนำค่าเฉลี่ยรายข้อมาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t - test แล้วคัดเลือกข้อความที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคัดเลือกข้อคำถาม จำนวน 19 ข้อ ที่มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.282 – 6.107

2.6.6 นำแบบสอบถามบรรยากาศในครอบครัวไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8668

ตัวอย่างแบบสอบถามบรรยากาศในครอบครัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามบรรยากาศในครอบครัวของนักเรียนขอให้นักเรียนพิจารณาข้อความดังกล่าว เป็นจริงตรงกับการกระทำของนักเรียนเพียงใด แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก
จริงปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนบ้างและไม่ตรงกับการกระทำของนักเรียนบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	พ่อชักถามเกี่ยวกับด้านการเรียนของข้าพเจ้า					
00	พ่อแม่เตือนให้ข้าพเจ้าทำการบ้าน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อต่อไปนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้ 5	คะแนน
จริง	ให้ 4	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้ 3	คะแนน
จริงน้อย	ให้ 2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้ 1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้ 1	คะแนน
จริง	ให้ 2	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้ 3	คะแนน
จริงน้อย	ให้ 4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้ 5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายบรรยากาศในครอบครัว (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง บรรยากาศในครอบครัวดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง บรรยากาศในครอบครัวปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง บรรยากาศในครอบครัวไม่ดี

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน คือ ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, ดร.พาสนา จุรัตน์ อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว และ รองศาสตราจารย์ ดร.ภักตรา ประเสริฐวงศ์ อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาศึกษาและการแนะแนว สถาบันราชภัฏจันทรเกษม เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องทางด้านภาษา เนื้อหาแบบสอบถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ นิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำมาปรับปรุงก่อนนำไปทดลองใช้

2. การหาค่าอำนาจจำแนก (Item Discrimination) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับปรับปรุงแก้ไข ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% ของกลุ่มสูง-ต่ำ แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยรายข้อของกลุ่มคะแนนสูง และกลุ่มคะแนนต่ำ แล้วทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ t-test พิจารณาเลือก

เฉพาะข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป มาใช้เป็นแบบสอบถามในการวิจัย โดยแบบสอบถาม บุคลิกภาพ มีจำนวน 15 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.107 – 7.339 แบบสอบถามสัมพันธภาพ ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีจำนวน 13 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.071 – 5.975 แบบสอบถาม สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีจำนวน 19 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.160 – 7.531 แบบสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอน มีจำนวน 13 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.587 – 7.531 แบบสอบถามความตั้งใจเรียน มีจำนวน 18 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.790 – 8.060 แบบสอบถามบรรยากาศในครอบครัว มีจำนวน 19 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.282 – 6.107

3. การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ผู้วิจัยหาความเชื่อมั่นของแบบ สอบถาม โดยคัดเลือกเฉพาะข้อตามข้อ 2 ไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามบุคลิกภาพ เท่ากับ .8538 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เท่ากับ .7966 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เท่ากับ .8776 แบบสอบถามบรรยากาศการเรียน การสอน เท่ากับ .751 แบบสอบถามความตั้งใจเรียน เท่ากับ .8972 และแบบสอบถาม บรรยากาศในครอบครัว เท่ากับ .8668

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขออนุญาตจาก โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตจตุจักร

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเรียน ไปเก็บข้อมูลด้วย ตนเอง ได้แบบสอบถามทั้งสิ้น 500 ฉบับ คัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์จำนวน 447 ฉบับ

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่นักเรียนตอบมาคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่นักเรียน ตอบข้อมูลครบทุกข้อคำถามอย่างสมบูรณ์ จำนวน 447 ฉบับ มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนำมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปคิดค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านต่าง ๆ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของ เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. ค้นหาตัวแปรที่ส่งผลต่อความตั้งใจเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อโดยใช้สูตร t-test

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

(α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติสำหรับการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

3.1 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านต่างๆ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

3.2 ค้นหาตัวแปรที่ส่งผลต่อความตั้งใจเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

(Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับความตั้งใจเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า
4. ผลการศึกษาค้นคว้า

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

X	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนประชากร
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน F - Distribution
df	แทน	Degree of freedom
SS	แทน	Sum of squares
MS	แทน	Mean Squares
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
SE	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
SE_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าพารามิเตอร์
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
B	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
Y	แทน	สมการพยากรณ์ความตั้งใจเรียนของนักเรียนโดยใช้คะแนนดิบ
Z	แทน	สมการพยากรณ์ความตั้งใจเรียนของนักเรียนโดยใช้คะแนนมาตรฐาน
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
Y	แทน	ความตั้งใจเรียน

X_1	แทน	เพศ
X_2	แทน	บุคลิกภาพ
X_3	แทน	บรรยากาศในครอบครัว
X_4	แทน	บรรยากาศการเรียนการสอน
X_5	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
X_6	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไป
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านต่าง ๆ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. การค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความตั้งใจเรียนของนักเรียนโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise

การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาค้นคว้าดังนี้

ตอนที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร ได้แก่ ความตั้งใจเรียน บรรยากาศในครอบครัว บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ตอนที่ 2 แสดงผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานครกับความตั้งใจเรียน

ตอนที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความตั้งใจเรียนของนักเรียน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise

ผลการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร ได้แก่ บุคลิกภาพ ความตั้งใจเรียน บรรยากาศในครอบครัว บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู แสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของบุคลิกภาพ ความตั้งใจเรียน บรรยากาศ
ในครอบครัวบรรยากาศการเรียนการสอนสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพ
ระหว่างนักเรียนกับครู

ตัวแปร	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (N = 447)		
	X	S.D	การแปลความหมาย
1. บุคลิกภาพ	3.30	.33	ปานกลาง
2. ความตั้งใจเรียน	3.69	0.51	ดี
3. บรรยากาศในครอบครัว	3.90	0.64	ดี
4. สิ่งแวดล้อม			
4.1 บรรยากาศการเรียนการสอน	3.62	0.64	ปานกลาง
4.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	3.67	0.54	ดี
4.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู	3.79	0.61	ดี

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของตัวแปร บรรยากาศในครอบครัว (3.90) ความตั้งใจเรียน (3.69) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (3.67) และสัมพันธภาพนักเรียนกับครู (3.79) อยู่ในระดับดี ส่วนตัวแปรบรรยากาศการเรียนการสอน (3.62) และคะแนนบุคลิกภาพ (3.30) อยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 2 แสดงผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ บุคลิกภาพ ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร กับความตั้งใจเรียน ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เพศ บุคลิกภาพ บรรยากาศในครอบครัว บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	Y
X ₁	1.000	.094*	-.090	.016	-.071	-.071	-.170**
X ₂		1.000	.016	-.027	.043	.037	.073
X ₃			1.000	.216*	.335**	.183**	.368**
X ₄				1.000	.714**	.640**	.252**
X ₅					1.000	.529**	.697**
X ₆						1.000	.303**
Y							1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับความตั้งใจเรียนมีค่าระหว่าง .170 – .697 ซึ่งตัวแปรที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X₅) บรรยากาศในครอบครัว (X₃) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X₆) บรรยากาศการเรียนการสอน (X₄) และ เพศ (X₁) ตามลำดับ และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนตัวแปรบุคลิกภาพ (X₂) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X₅) กับ บรรยากาศในครอบครัว (X₃) , สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X₆) บรรยากาศในครอบครัว (X₃) , สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X₅) กับ บรรยากาศการเรียนการสอน (X₄) , บรรยากาศในครอบครัว (X₆) กับ บรรยากาศการเรียนการสอน และ บรรยากาศในครอบครัว (X₆)กับ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X₅) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนตัวแปรด้านบุคลิกภาพ (X₂) กับ เพศ (X₁) และ บรรยากาศการเรียนการสอน (X₄) กับ บรรยากาศในครอบครัว (X₃) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนตัวแปรบรรยากาศในครอบครัว (X_3) กับ เพศ (X_1), บรรยากาศการเรียนการสอน (X_4) กับเพศ (X_1), สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_5) กับเพศ (X_1) , สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_6) กับเพศ (X_1) และตัวแปรบรรยากาศในครอบครัว (X_3) กับ บุคลิกภาพ (X_2), บรรยากาศการเรียนการสอน (X_4) กับบุคลิกภาพ (X_2), สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_5) กับบุคลิกภาพ (X_2) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_6) กับ บุคลิกภาพ (X_2) มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความตั้งใจเรียนของนักเรียน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise ดังแสดงในตาราง 4 – 5

ตาราง 4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เมื่อใช้ความตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นเกณฑ์ โดยใช้การวิเคราะห์แบบ Stepwise

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	4	24161.897	6040.474	209.176**
Residual	441	12734.955	28.877	

จากตาราง 4 พบว่า ความตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับบรรยากาศในครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และบรรยากาศการเรียนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถสร้างสมการพยากรณ์เชิงเส้นตรงได้ จึงนำมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ดังแสดงใน ตาราง 5

ตาราง 5 ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้
วิธีการวิเคราะห์แบบ Stepwise

ตัวแปร	b	SE _b	B	T
X ₅	1.301	.054	1.002	24.287**
X ₅ , X ₃	-.710	.053	-.594	-13.387**
X ₅ , X ₃ , X ₆	.120	.025	.143	4.805**
X ₅ , X ₃ , X ₆ , X ₄	.103	.029	.131	3.561**
R = .809				
R ² = .655				
SE = 5.374				
A = 18.763				

จากตาราง 5 พบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยเรียงลำดับจากตัวพยากรณ์ที่ส่งผลมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X₅) บรรยากาศในครอบครัว (X₃) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X₆) และ บรรยากาศการเรียนการสอน (X₄) และซึ่งตัวแปรทั้งห้าตัวนี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ร้อยละ 65.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงได้นำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์มาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ความตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานจัดจกร กรุงเทพมหานคร โดยใช้คะแนนดิบ

$$Y' = 18.763 + 1.002 X_5 + (-.594)X_3 + .143 X_6 + .131 X_4$$

สมการพยากรณ์ความตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานจัดจกร กรุงเทพมหานคร โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = 1.301 X_5 + (-.710) X_3 + .120 X_6 + .103 X_4$$

X₃ = บรรยากาศในครอบครัว

X₄ = บรรยากาศการเรียนการสอน

X₅ = สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

X₆ = สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับความตั้งใจของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการสรุปผลตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษา
2. สมมติฐานของการศึกษา
3. ขอบเขตของการศึกษา
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล
7. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษานำหนักความสำคัญของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่มีผลต่อความตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการศึกษา

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนอย่างน้อยหนึ่งด้านส่งผลต่อความตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานเขตจตุจักร โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 โรงเรียน เป็นนักเรียนทั้งหมด 447 คน นักเรียนชาย 233 คน นักเรียนหญิง 214 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสอบถามตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานเขตจตุจักร โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มี ทั้งหมด 7 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเรียน เป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 6 ฉบับ ได้แก่

1. แบบสอบถามบุคลิกภาพ ที่ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามบุคลิกภาพของ เจนกินส์ (Jenkins Activity Survey) เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มีจำนวน 15 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.107 – 7.339 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8538

2. แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มีจำนวน 13 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.071 – 5.975 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7966

3. แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นแบบสอบถามแบบ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มีจำนวน 19 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.160 – 6.230 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8776

4. แบบสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอน เป็นแบบสอบถามแบบ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มีจำนวน 13 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.587 – 7.531 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7510

5. แบบสอบถามความตั้งใจเรียน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณ ค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มีจำนวน 18 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.790 – 8.060 มีค่าความ เชื่อมั่นเท่ากับ .8972

6. แบบสอบถามบรรยากาศในครอบครัว เป็นแบบสอบถามมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มีจำนวน 19 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.282 – 6.107 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8668

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอ อนุญาตโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตจตุจักร

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวนทั้งสิ้น 500 ฉบับ แล้วนำตามคัดเลือกแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ได้ทั้งหมด 447 ฉบับ

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่นักเรียนตอบมาคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่นักเรียนตอบข้อมูลครบทุกข้อคำถามอย่างสมบูรณ์ จำนวน 447 ฉบับ มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้และนำมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไป คิดค่าจำนวน ร้อยละ
2. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านต่าง ๆ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Person Product Moment Correlation Coefficient)
3. ค้นหาตัวแปรที่ส่งผลต่อความตั้งใจเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Mutiple Regression Analysis) แบบ Stepwise

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. ตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจเรียนของนักเรียน ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ มีความสัมพันธ์ทางลบกับความตั้งใจเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนตัวแปรบุคลิกภาพ มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจเรียนของนักเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

1.2 ตัวแปรด้านครอบครัว ได้แก่ บรรยากาศในครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.3 ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และบรรยากาศการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ตัวแปรด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สามารถพยากรณ์ความตั้งใจเรียนของนักเรียนได้ โดยเรียงลำดับจากตัวพยากรณ์ที่ส่งผลมากที่สุดไปยังส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน บรรยากาศในครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และบรรยากาศการเรียนการสอน สามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนร่วมของความตั้งใจเรียนได้ร้อยละ 65.50 ความส่วนปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ ไม่สามารถพยากรณ์ความตั้งใจเรียนของนักเรียนได้

3. สมการพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความตั้งใจเรียนของนักเรียน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ความตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร โดยใช้คะแนนดิบ

$$Y' = 18.763 + 1.002 X_5 + (-.594)X_3 + .143 X_6 + .131 X_4$$

สมการพยากรณ์ความตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = 1.301 X_5 + (-.710) X_3 + .120 X_6 + .103 X_4$$

X_3 = บรรยากาศในครอบครัว

X_4 = บรรยากาศการเรียนการสอน

X_5 = สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

X_6 = สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า

1. ตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และบรรยากาศ
การเรียนการสอน มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจเรียนของนักเรียน ส่วนตัวแปรส่วนตัว ได้แก่
บุคลิกภาพ ไม่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจเรียนของนักเรียน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่
ตั้งไว้ อภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ และบุคลิกภาพ พบว่า เพศ มีความสัมพันธ์
ทางลบ กับความตั้งใจเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นเพราะว่าในการวิเคราะห์
สถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise โดยพบว่า นักเรียนหญิง
มีความตั้งใจเรียนในระดับสูง ส่วนนักเรียนชายมีความตั้งใจเรียนอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับ
การศึกษาของ สุกัญญา แยมยัม (2541 : 68) ที่ศึกษาพบว่า นักเรียนเพศหญิงมีความตั้งใจเรียน
สูง นักเรียนเพศชายมีความตั้งใจเรียนต่ำ และการศึกษาของจิตสุภา สวนประเสริฐ (2543 : 87)
ที่ศึกษาพบว่า นักเรียนชายมีความตั้งใจเรียนต่ำกว่านักเรียนหญิง แสดงให้เห็นว่า นักเรียนหญิง
มีความตั้งใจเรียนมากกว่านักเรียนชาย ทั้งนี้อาจเนื่องจากเพศหญิงจะมีความสามารถในด้าน
ส่วนบุคลิกภาพ ไม่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจเรียนของนักเรียน ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษา
ของ สุกัญญา แยมยัม (2541 : 87) ที่ศึกษาพบว่าบุคลิกภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความ
ตั้งใจเรียนของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความแตกต่างของ
กลุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งนี้ใช้กลุ่มนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งอยู่ในการ
ปรับเปลี่ยนจากวัยเด็กเข้าสู่วัยรุ่นตอนต้น ซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน เช่น
การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายจิตใจ รวมถึงการแสวงหาตนเอง หากวัยรุ่นสามารถปรับตัว

ให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้ดี ก็จะส่งผลทำให้เกิดการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นได้ ดังคำกล่าวของ วินัดดา ปิยะศิลป์ และ พนม เกตุมาน (2545 : 27) ที่กล่าวไว้ว่า วัยรุ่นตอนต้นเป็นวัยที่สำคัญ ปัญหาที่เกิดขึ้นอาจนำไปสู่ปัญหาในชีวิตได้ จะเห็นได้ว่า วัยรุ่นตอนต้นยังคงแสวงหาเอกลักษณ์ หรือบุคลิกภาพยังไม่คงที่ ซึ่งมีผลทำให้ไม่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจเรียน

1.2 ตัวแปรด้านครอบครัว ได้แก่ บรรยากาศในครอบครัว จากการศึกษา พบว่าบรรยากาศในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับการศึกษาของ สุกัญญา แยมยัม (2541 : 68) ที่ศึกษาพบว่าปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจเรียน และจริยา เสบุตร และคนอื่น ๆ (2527 : 18 – 21) ที่ศึกษาพบว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคือฐานะเศรษฐกิจ และสังคมครอบครัว แสดงให้เห็นว่า ครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจเรียนของนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว พ่อแม่ให้ความรักความอบอุ่น เอาใจใส่ดูแลเป็นอย่างดี ให้คำแนะนำช่วยเหลือเวลานักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียน ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันให้นักเรียนมีความตั้งใจเรียนสูงขึ้น ดังคำกล่าวของ จรรยา สุวรรณทัต (2545 : 24) ที่กล่าวไว้ว่า ครอบครัวมีอิทธิพลอย่างมากต่อพัฒนาการของบุคคลทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรม และคำกล่าวของ ดุษฎี โยเหลา (2535) ที่กล่าวไว้ว่า การอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดา มารดาโดยให้ความรัก ความอบอุ่น เอาใจใส่ให้การสนับสนุน มีเหตุผล ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของบุตร มีความเสมอต้นเสมอปลาย และมีความชัดเจนในการให้รางวัลต่อพฤติกรรมที่ต้องการ ส่งเสริมและการลงโทษต่อพฤติกรรมที่ต้องการระงับ เป็นวิธีการสำคัญที่ส่งผลทางบวกต่อการส่งเสริมลักษณะจิตใจและพฤติกรรมอันดีงามให้แก่เด็กและเยาวชนไทย

1.3 ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน จากผลการศึกษาพบว่า 3 ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา แยมยัม (2541 : 69 – 70) ที่ศึกษาพบว่า ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจเรียนของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตร ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน มีส่วนสำคัญในสร้างความตั้งใจเรียนให้กับนักเรียน ทั้งนี้เนื่องจากบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดีส่งผลต่อการส่งเสริมหรือการเรียนรู้ของนักเรียน ดังคำกล่าวของ แอนเดอร์สัน (Anderson. 1970 : 135) ที่กล่าวไว้ว่า บรรยากาศที่มีอิทธิพลต่อส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น ความเป็นกันเอง การทำกิจกรรมกลุ่มในการเรียน การจัดสภาพแวดล้อม การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งเสริมต่อความรู้ ความรู้สึกละเอียดและการเรียนของผู้เรียน สอดคล้องกับ ลอร์เรนซ์ (Lawren. 1976 : 418) ที่กล่าว

ไว้ว่า บรรยากาศการเรียนการสอน เป็นสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของครู ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู ถ้าผู้เรียนมีสภาพจิตใจ อารมณ์แจ่มใส รู้สึกตื่นตัวกระฉับกระเฉง ก็จะมีการสนใจในการเรียน และย่อมช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ก็มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการตั้งใจเรียนของนักเรียน จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นที่เริ่มสนใจเพื่อน ทั้งเพื่อนเพศเดียวกันและเพศตรงข้าม และมีการสร้างสัมพันธภาพระหว่างวัยรุ่นกับเพื่อน เพื่อนจึงเป็นบุคคลสำคัญในช่วงนี้ ดังคำกล่าวของ วินัดดา ปิยะศิลป์ และ พนม เกตุมาน (2545 : 25) ที่กล่าวไว้ว่า การมีเพื่อนเป็นสิ่งที่สำคัญมากในการพัฒนาด้านสังคมและอารมณ์เด็กวัยชั้นประถมต้องรู้จักคบเพื่อน มีเพื่อนสนิท เพื่อนเล่น เพื่อเตรียมตัวต่อไปในการปรับตัวเข้าเป็นวัยรุ่น ดังนั้นหากสัมพันธภาพที่มีระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี ก็น่าจะส่งผลต่อความตั้งใจเรียน เนื่องจากสามารถปรึกษาหารือในเรื่องปัญหาทางการเรียน และร่วมช่วยเหลือกันในการแก้ไขปัญหาทางการเรียน ปัจจัยสุดท้ายของตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนคือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจเรียน แสดงให้เห็นว่าสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูมีผลต่อความตั้งใจของนักเรียน ทั้งเป็นเพราะครูเป็นผู้ที่มีหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ การสอน การอธิบายเพื่อให้ นักเรียนเข้าใจในบทเรียน ดังนั้นหากครูมีสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียน คือ มีการพูดคุย เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามปัญหาเรื่องการเรียน สามารถตอบคำถามได้ดี และชี้แนะแนวทางในการช่วยเหลือได้ดี รวมถึงนักเรียนต้องกล้าที่จะพูดคุย หรือซักถามปัญหาในเรื่องการเรียน สิ่งเหล่านี้ก็จะส่งผลทำให้นักเรียนมีความตั้งใจเรียน ดังคำกล่าวของ ประดิษฐ์ อูปรมย์ (2527 : 33) ที่กล่าวถึงปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน ไว้ว่า ถ้าปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี หมายถึงครูและนักเรียนต่างก็มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม ตอบคำถาม และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนให้มาก บรรยากาศในชั้นเรียนก็จะมีแต่ความน่าสนใจ

2. ตัวแปรด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สามารถพยากรณ์ความตั้งใจเรียนของนักเรียนได้ โดยเรียงลำดับจากตัวพยากรณ์ที่ส่งผลมากที่สุดไปยังส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน บรรยากาศในครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และบรรยากาศการเรียนการสอน สามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนร่วมของความตั้งใจเรียนได้ร้อยละ 65.50 ความสนใจด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ ไม่สามารถพยากรณ์ความตั้งใจเรียนของนักเรียนได้ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 2

2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ส่งผลต่อความตั้งใจเรียนเป็นอันดับแรก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นกลุ่มวัยรุ่นตอนต้น ซึ่งสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะถ้าวัยรุ่นประพฤติปฏิบัติกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสม ทำให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อน สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้เป็นอย่างดี จะทำให้วัยรุ่นอบอุ่นใจมี

ความมั่นใจเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข รวมถึงการมีความสุขเมื่ออยู่ที่โรงเรียนด้วย หากนักเรียนสามารถเข้ากับเพื่อนได้ดี ก็จะส่งผลทำให้นักเรียนอยากมาเรียนหนังสือ อยากเข้าห้องเรียน ก็จะทำให้เกิดพฤติกรรมการตั้งใจเรียนของนักเรียนได้ ดังการศึกษาของ เดอคอสเตอร์ (Decoster. 1981 : 5789 – A) ที่ศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีความพึงพอใจในการสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนมีแนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความพอใจในสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนต่ำ

2.2 บรรยากาศในครอบครัว ส่งผลต่อความตั้งใจเรียนเป็นอันดับสอง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครอบครัวเป็นหัวใจหลักในการพัฒนาพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ รวมถึงพฤติกรรมการตั้งใจเรียน หากบิดามารดา เป็นตัวแบบที่ดีในด้านการเรียน ให้คำแนะนำที่ดีในเรื่องการเรียน ก็จะทำให้นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรในเรื่องการเรียน ดังการศึกษาของ กอบกุล รังสิยะโรจน์ (2527 : 47 – 48) ที่ศึกษาพบว่า สิ่งแวดล้อมทางบ้านและโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการเรียนภาษาอังกฤษ ได้แก่ การส่งเสริมการเรียนภายในครอบครัว และความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาภาษาอังกฤษ แสดงให้เห็นว่า บรรยากาศในครอบครัวมีส่วนส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมด้านการเรียน ซึ่งบิดามารดาเป็นบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาพฤติกรรมที่เหมาะสม ดังคำกล่าวของ งามตา วินนทานนท์ (2545 : 74) ที่กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูส่งผลต่อคุณภาพคนอย่างมาก ซึ่งแต่ละครอบครัวอาจมีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมช่วยส่งเสริมคุณภาพของเด็กและเยาวชนทั้งด้านจิตใจ และพฤติกรรม ส่วนการอบรมเลี้ยงดูไม่เหมาะสมก็เป็นอุปสรรคต่อการสร้างคุณภาพคนทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรมเช่นกัน

2.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ส่งผลต่อความตั้งใจเรียนเป็นอันดับสาม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สัมพันธภาพคือการบรรจบการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล ที่ก่อให้เกิดความไว้วางใจ ความอบอุ่น รู้สึกปลอดภัย หากเกิดบรรยากาศดังกล่าว ก็จะส่งผลให้บุคคลมีการติดต่อหรือการสร้างสัมพันธภาพกันอย่างต่อเนื่อง การสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูที่ดี ต้องเกิดจากความร่วมมือระหว่างครูกับนักเรียน เช่น การตั้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกัน การเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน การมีการสื่อสารที่ดีต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ คาร์คัฟและเบเรสัน (Carkhuff & Berenson. 1977 : 203 – 207) ที่กล่าวถึงปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างบุคคลคือ การเปิดเผยความรู้สึกที่เต็มใจ การมีความรู้สึกร่วม โดยการเข้าใจคนอื่น รับรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น การเคารพและยอมรับผู้อื่น และการยอมรับโดยไม่ต้องเห็นด้วย โดยการเป็นผู้ฟังที่ดีพยายามทำความเข้าใจโดยประเมินบุคคลอื่นและให้ความสนใจบุคคลอื่น ดังนั้นเมื่อครูกับนักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ก็จะส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมการตั้งใจเรียนที่ดียิ่งขึ้น

2.4 บรรยากาศการเรียนการสอน ส่งผลต่อความตั้งใจเรียนเป็นอันดับที่สี่ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะบรรยากาศการเรียนการสอนมีส่วนเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ ดังคำกล่าวของ

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527 : 48 – 67) ที่กล่าวไว้ว่า ปฏิริยาตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เช่น การอภิปราย การโต้เถียง การรายงาน จะช่วยให้เกิดปฏิริยาตอบสนองระหว่างกันฝึกการทำงานร่วมกัน เป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีเป็นกันเองระหว่างผู้เรียน ถ้าหากในชั้นเรียนมีสร้างสัมพันธภาพระหว่างกัน ก็จะทำให้บรรยากาศในชั้นเรียนเกิดความอบอุ่น เป็นมิตร ทุ่มเทความเข้าใจ และยอมรับฟังความคิดเห็นจากนักเรียน ส่วนนักเรียนก็สามารถปฏิบัติตนเองให้อยู่ในระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ของชั้นเรียน ดังนั้นบรรยากาศในการเรียนการสอนที่มีทั้งครูและนักเรียนร่วมกันสร้างและพัฒนาให้ดีขึ้น ก็จะส่งผลให้นักเรียนเกิดความตั้งใจเรียนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลจากการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับความตั้งใจเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครครั้งนี้ ผลการวิจัยนำไปประยุกต์ใช้ดังนี้

1.1 การพัฒนาปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมมีส่วนสำคัญกับความตั้งใจเรียนของนักเรียน ดังนั้น การปรับปรุงพัฒนาในบรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน สิ่งเหล่านี้จะทำให้ นักเรียนมีพฤติกรรมความตั้งใจเรียนเพิ่มขึ้น

1.2 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนร่วมกับผู้ปกครอง หรือการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน จากผลการศึกษาพบว่า บรรยากาศครอบครัวเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่ส่งผลต่อความตั้งใจเรียนของนักเรียน ดังนั้น หากโรงเรียนนำผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน โดยการให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียน ความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน หรือการให้ผู้ปกครองมาร่วมสอน หรือร่วมเรียนกับนักเรียนก็น่าจะส่งผลในการปรับปรุงพฤติกรรมความตั้งใจเรียนของนักเรียนได้

1.3 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน จากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจเรียนเป็นอันดับแรกคือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน จะเห็นได้ว่านักเรียนในระดับประถมศึกษานี้ ให้ความสำคัญกับเพื่อน ดังนั้น หากมีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน โดยจัดกลุ่มเพื่อนที่เรียนดี ช่วยเพื่อนที่เรียนไม่ดี โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา หรือคอยดูแล ก็จะทำให้ให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน และมีพฤติกรรมความตั้งใจเรียนที่ดีขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านบุคคล ครอบครัว และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2.2 ควรมีการศึกษารายละเอียดในแต่ละปัจจัยที่เชิงลึก เช่น การศึกษาพฤติกรรม หรือรูปแบบการสอนของครูที่ก่อให้เกิดความตั้งใจเรียนของนักเรียน การศึกษาพฤติกรรม ที่ส่งผลต่อความตั้งใจเรียนของนักเรียน

2.3 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ขัดขวางความตั้งใจเรียนของนักเรียน เพื่อจะได้ดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนให้มีพฤติกรรมการตั้งใจเรียนที่ดีขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กวินทร์ ธรรมนุด. (2522). การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางการคิดโดยยึดตนเองเป็นศูนย์กลางเด็กที่มีความแตกต่างในด้านการอบรมเลี้ยงดูและการยอมรับของกลุ่มเพื่อน. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ก่อ สวัสดิพานิชย์. (2529). การศึกษาและการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : กองนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- กอบกุล รังสิยะโรจน์. (2527). ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางบ้านและโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- กันยา สุวรรณแสง. (2531). การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์. (2537). ผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- งามตา วนินทานนท์. (2545). “การอบรมขัดเกลาทางสังคมของครอบครัว” ใน ประมวลสาระชุดวิชา จิตวิทยาครอบครัวและครอบครัวศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุโขทัยธรรมิกราช.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2545). “ระบบครอบครัวและสังคมไทย” ใน ประมวลสาระชุดวิชา จิตวิทยาครอบครัวและครอบครัวศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุโขทัยธรรมิกราช.
- จรรยา เกษศรีสังข์. (2537). วิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จริยา เสบุตร และคณะ. (2527, เมษายน – พฤษภาคม). “ผลขององค์ประกอบที่ไม่ใช่ทางด้านวิชาการที่มีต่อความสัมฤทธิ์ผลด้านวิชาการของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย,” วิจัยการศึกษา. 7(4) : 18 – 21.

- จิราภรณ์ หุ่นตระกูล. (2537). การทดลองใช้บทบาทสมมติที่มีต่อการพัฒนาการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเสมียนนารี. ปรินฏยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉลอง ภิรมรัตน์. (2521). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ประจักษ์การพิมพ์.
- ชมนุช บุญสิทธิ์. (2541). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกุหลาบวิทยาลัยราชวินิต กรุงเทพมหานคร. ปรินฏยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยพร วิชชาวุธ. (2529). ใน รายงานผลการวิจัย เรื่อง พฤติกรรมจริยธรรมในสังคมไทย ปัจจุบัน : ศึกษาตามแนวจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูชัย สมิทไกร. (2528). กิจกรรมกลุ่มสำหรับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม. เชียงใหม่ : ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. (2520). การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดาระณี พัฒนศักดิ์ภิญโญ. (2533). ผลการใช้ชุดแนะแนวที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจิระประวัตินิเทศศาสตร์ จังหวัดนครสวรรค์. ปรินฏยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2527). "นักบริหาร : ผู้สร้างบรรยากาศการเรียนรู้," ก้าวเข้าสู่ผู้บริหาร. กรุงเทพฯ : องค์กรศิลปการพิมพ์.
- นพพร พานิชสุข. (2522). มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2524). รูปแบบของผลการเรียนในโรงเรียน. ปรินฏยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญศรี จิงธนาเจริญศรี. (2530). ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร. ปรินฏยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประกายทิพย์ พิชัย. (2539). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง กรุงเทพมหานคร. ปรินฏยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ประดิษฐ์ อูปรมย์. (2527). *วิทยาการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : วิกดอร์เพาเวอร์พอยท์.
- มาลินี อยู่โพธิ์. (2525). *การทดลองการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ยรรยง ผิวอ่อน. (2535). *ผลของการให้คำปรึกษาแบบไม่นำทางที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เยาวภา กันทรวิชัยกุล. (2530). *ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนป่าโมกษวิทยาภูมิ จังหวัดอ่างทอง*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วาสนา พิทักษ์สาธิต. (2527). *ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของนักเรียน สภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียน และสภาพแวดล้อมทางบ้าน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วิจิตร อาวะกุล. 2537. *เทคนิคมนุษยสัมพันธ์*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2528, กุมภาพันธ์ – มีนาคม). “คำเฉลี่ยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่าย ๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้,” *ข่าวสารการวิจัยการศึกษา*. 18(3) : 8 – 11.
- วินัดดา ปิยะศิลป์ และ พนม เกตุมาน. (2545). *ตำราจิตเวชเด็กและวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ที่บริษัท บียอนด์ เอ็นเทอร์ไพรซ์.
- วิบูลลักษณ์ ธรรมลักษณ์. (2526). *ผลการฝึกวิธีพัฒนาดนเองที่มีความตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมสาธิตประสานมิตร*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีธรรม ธนะภูมิ. (2535). *พัฒนาการทางอารมณ์และบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2536). *ทฤษฎีจิตวิทยามุขลิกภาพ*. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2529). *ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.

- สันทัด บุญญาภินันท์. (2520). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจเรียนกับความวิตกกังวลในการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 4 เปรียบเทียบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). ใน รายงานผลการพัฒนาการศึกษา ปีงบประมาณ 2539. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.
- สิริวรรณ ศรีพล. (2536). โครงการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพทั่วไปของการจัดการศึกษาด้านสภลทรรศน์ศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุกัญญา แยมยัม. (2541). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเรียนของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยสารพัดช่างสีพระยา กรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุชา จันทรโธม. (2536). จิตวิทยาเด็ก. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุชาติ ลีตระกูล. (2524). องค์ประกอบบางประการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดนครสวรรค์. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภาพร โคตรจรัส. (2527). สุขภาพจิต : จิตวิทยาในการดำรงชีวิต เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสมอใจ ชื่นจิต. (2533). การเปรียบเทียบพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธรรมโชติศึกษาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี โดยการเสริมแรงทางบวกเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อบรม สนิบาล. (2520). รวมทฤษฎีจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อรพิน ชูชม. (2522). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นความรู้เดิม สภาพแวดล้อมทางบ้าน แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อรุณศรี กุมุท. (2515). ความถนัดทางการเรียน ความตั้งใจเรียนและสุขภาพของนักเรียน สอดตกข้ามชั้นระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 สายสามัญศึกษา โรงเรียนรัฐบาล ปีการศึกษา 2513 จังหวัดพระนคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

อารีย์ ชาญวงษ์. (2517). *การศึกษาพฤติกรรมของนิสิตระดับการศึกษามัธยมศึกษาที่ออกฝึกสอน ต่อการแก้ปัญหาในชั้นเรียนและการสร้างแบบจำลอง (Stimulation) ของปัญหาเพื่อใช้ฝึกสอนนิสิตฝึกสอนในการคิดแก้ปัญหาที่นอกกรอบ*. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อารีย์ ลิลา. (2535). *ผลของการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่มีต่อการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านน้ำรอบ อําเภอลานสั๊ก จังหวัดอุทัยธานี*. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

Ahmad, Rcza Riahinejad & Robert B. Hood. (1984; November). "The Development of Interpersonal Relationships in College," *Journal of College Student Personal*. 25(6) : 498 – 502.

Alexander, R.N. & C.R. Apfel. (1970). "Altering Schedule of Reinforcement for Improved Classroom Behavior," *Exceptional Children*. 43 : 97.

Anderson, Mary J. (1970, March). "Effects of Classroom Social Climate on Individual Aiming," *American Educational Research Journal*. 7.

Bloom, Benjamin S. (1982). *Human Characteristics & School Learning*. 2nd ed. New York : McGraw-Hill Book Company.

Broden, Barcia. ; et al. (1970). "Effect of Teacher Attention and a Taken Reinforcement System in a Junior High School Special Education Class," *Journal of Exception Children*. 36 : 341 – 349.

Carkhuff, R.R. & Betenson, B.G. (1977). *Beyond Counseling and Therapy*. 2nd ed. New York : Holt Rinehart and Winston.

Chickering, Arther W. (1969). *Education and Identity*. San Francisco : Jossey-Bass.

Cronbach, Lee Joseph. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. 3rd ed. New York : Harper and Row Publisher.

Cumming, H.H. (1949). *Improving Human Relation*. Washington D.C. : National Council for the Social Student.

Davis, Richard A. (1985, January). "Social Structure, Belife, Attitude, Intention and Behavior : A Portial Test of Liska's Revision," *Social Psychology Quarterly*. 48(1) : 89 – 93.

- Decoster, David A. (1981). *Mentoring –transcript Systems for promoting Student Growth*. San Francisco : Jessey – Bass.
- Dinkmeyer, Don C. (1967). *Child Development : The Emerging Self*. New Delhi : Prentice Hall of India Private Limited.
- Eysenck, Han J. (1970). *The Structure of Human Personality*. London : Metheren.
- Gage, N. L. & David C. Berline. (1979). *Education Psychology*. 2nd ed. Chicago : Rand McNally College Publishing Company.
- Glasse, Herman Lewis. (1986, July). "Developing Interpersonal Relation in a College Girls Dormitory," *Dissertation Abstracts International*. 27(1) : 113-A.
- Gouldner. Alvin W. & Helen P. Gouldner. (1963). *Modern Sociology*. Harcourt, Brase and World Inc.
- Hamacheck, Don. (1989). *Psychology in Teaching Learning and Growth*. 4th ed. Boston : Allyn and Bacon.
- Holton, Geraled. (1973). *Introduction to Concepts and Theories in Psychology*. Massachusetts : Addison – Wesley.
- Johnson, D.W. (1986). *Reaching Out : Interpersonal Effectiveness and Self – Actualization*. New York : Prentices – Hall.
- Kaplan, L. (1956). *Mental Health and Human Relations in Education*. New York : Harper & Row Publisher.
- Kleiwere, Wendy & Weidner Gerdi. (1987, March – April). "Type a Behavior and Ashirations : A Study of Parents and Children's Goal setting," *Developmental Psychology*. 23(2) : 204.
- Lahaderne, Henriete M. (1968, August). "Wattiudinal and Intellectual Correlates of Attention : A Study of Four Sixth – Grade Classroom," *Journal of Education Psychology*. 59 : 320 – 324.
- Lawrence, Frances. (1976). "Student Perception of the Classroom Leaning Environment in Biology, Chemistry and Psysics," *Journal of Research in Science Teaching*. 13 : 315 – 323.
- Lewin K.R., Lewin Lipper & Lewin White. (1939, December). "Patterns of Aggressive Behavior in Experimentally Created, Social Climate," *Journal of Social Psychology*. 10 : 271 – 299.
- McConnell, J.V. (1974). *Understanding Human Behavior*. New York : Holt Rinchart and Winston.

- Mischel, Water. (1976). *Introduction Personality*. 2nd ed. New York : Halt Rinchart and Winston.
- Moor Helena. (1957). *Adult Awareness of the Problem of High School Youth*. Boston : Boston University.
- Morris, C.G. (1976). *Psychology*. 3rd ed. New Jersey : Prentice Hall.
- Rahman. Syed Abbur. (1965). "An Investigation of the Extend and Causes of Droupout in Class X Through XII of The Secondary Schools of Decca East Pakistan During 1965," *Dissertation Abstracts*. 28 : 405.
- Rogers Carl. (1969). *Freedom to Learn*. Columbus, Ohio : Charles E. Merrill.
- Sasse, Connie R. (1975). *Person to Person*. Texas : Chas A Bennett.
- Schwartz, David D.; et al. (1986). "Influence of Pessonal and Universal on the Subsequent Performance of Person Wroth Type A Type B Behavior Patterns," *Journal of Personality and Social Psychology*. 51(20) : 459 – 462.
- Song & Hattie John. (1984, December). "Home Environment Self – Concept and Academic Achievement : A Causal Modeling Approach," *Journal of Education Psychology*. 76 : 1276 – 1281.
- Strang, Ruth. (1959). *Introduction to Child Study*. New York : The Mcmillan Co.
- Tiedman, S.C. (1942). "A Study of Pupil – Teacher Relationships," *Journal of Educational Research*. 35 : 657 – 644.
- White, Anne Terry. (1957). *All About Great Reviewer of The World*. New Yard : Random House.
- Whittaker, Jane C. (1966). *Introduction to Psychology*. Philadelphia and London : W.B. Saunder Co.
- Withall, Joh. (1979, March). "The Development of a Technique for the Measurment of Social – Emotional Climate in Classroom," *The Journal of Experimental Education*. 17 : 347.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง [] หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียน

เพศ [] ชาย
 [] หญิง

2. แบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันของนักเรียน ขอให้นักเรียนพิจารณาข้อความดังกล่าว แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของนักเรียนเป็นประจำทุกครั้ง
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของนักเรียนเกือบทุกครั้ง
จริงปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของนักเรียนบางครั้ง ไม่ตรงกับกรกระทำของนักเรียน
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของนักเรียนน้อยมาก
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	เมื่อท่านมีนัดท่านไปถึงที่นัดหมายก่อนเวลา					
2.	ท่านรู้สึกโมโห ถ้ามีคนมาขัดจังหวะเวลาที่ท่านกำลังทำงาน					
3.	ท่านรู้สึกไม่สบายใจ ถ้างานของท่านดำเนินไปอย่างล่าช้า					
4.	ท่านเป็นคน que เริ่มตันทำสิ่งใด แล้วต้องทำให้เสร็จ ...					
5.	ท่านคิดว่าคนรอบข้างทำงานไม่ถูกใจท่าน					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
6.	ท่านรู้สึกว่าคุณอยากทำกิจวัตรให้เสร็จโดยเร็วที่สุด					
7.	ท่านรู้สึกหงุดหงิดที่ต้องเข้าคิวเพื่อรอรับบริการ เช่น ที่ธนาคารหรือที่ทำการไปรษณีย์					
8.	ท่านไม่ชอบให้มีใครหรืออะไรมาขัดจังหวะการ ทำงานของท่าน					
9.	ท่านเป็นคนไม่ยอมเสียเวลาเพื่อฟังคนอื่นพูด พรั้าเพรื่อ					
10.	ถ้าท่านต้องฟังคนที่พูดไม่รู้จบ ท่านจะรู้สึกทน ไม่ได้					
11.	ท่านเป็นคนที่ต้องทำงานที่รับผิดชอบให้เสร็จก่อน กำหนดเวลาเสมอ					
12.	เมื่อท่านกำลังฟังคนพูดไร้สาระ ท่านจะรู้สึกเบื่อและ หาทางเลี้ยวออกมา					
13.	ท่านเป็นคนที่ทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรวดเร็วไว					
14.	ท่านเป็นคนที่ทำสิ่งต่าง ๆ ซ้ำซาก ท่านรู้สึก หงุดหงิด					
15.	ท่านไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องกระตือรือร้นใน การทำงาน					

3. แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
ขอให้นักเรียนพิจารณาข้อความดังกล่าว แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อ
เท็จจริงของนักเรียน ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างและ ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	นักเรียนทำการบ้านไม่ได้ เพื่อนในห้องที่เข้าใจ ช่วยอธิบายให้					
2.	นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนเกี่ยวกับ การเรียนรู้					
3.	เพื่อนไม่ให้ความช่วยเหลือด้านการเรียน เมื่อ นักเรียนขอความช่วยเหลือ					
4.	นักเรียนไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน					
5.	นักเรียนถูกเพื่อน ๆ ใช้คำพูดดูถูกเหยียดหยาม เสมอ ๆ					
6.	นักเรียนยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนทุกคน					
7.	เมื่อเพื่อนเจ็บป่วย นักเรียนจะพูดให้กำลังใจเขา					
8.	นักเรียนชอบเล่นกีฬากับเพื่อน					
9.	เมื่อเพื่อนผิดหวังในการเรียน นักเรียนพร้อมที่จะ ช่วยเหลือและพูดให้กำลังใจให้เขาเรียนต่อไป					
10.	เมื่อใกล้สอบ นักเรียนชอบไปติวกับเพื่อน					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
11.	เมื่อเพื่อนกระทำผิด นักเรียนพร้อมที่จะให้อภัยเขา					
12.	นักเรียนมีเพื่อนสนิทหลายคน					
13.	เพื่อนและนักเรียนมักชวนกันทำการบ้าน					

4. แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน ขอให้
นักเรียนพิจารณาข้อความดังกล่าว แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จ
จริงของนักเรียน ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างและ ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	ครูส่วนใหญ่ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน					
2.	ครูรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน					
3.	ครูไม่สนใจปัญหาด้านการเรียนของนักเรียน					
4.	ครูไม่สนใจปัญหาด้านส่วนตัวของนักเรียน					
5.	นักเรียนไม่มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น					
6.	นักเรียนไม่มีโอกาสได้ซักถามข้อสงสัย					
7.	นักเรียนไม่สามารถปรึกษาเรื่องส่วนตัวกับครูได้					
8.	นักเรียนไม่สามารถปรึกษาเรื่องการเรียนกับครูได้ .					
9.	ครูมีความห่วงใยให้นักเรียน					
10.	นักเรียนนึกถึงครูเมื่อมีปัญหาด้านการเรียน					
11.	ครูมีอารมณ์ขันและเป็นกันเองกับนักเรียน					
12.	ครูให้ความสนใจกับนักเรียนทุกคนเท่ากัน					
13.	นักเรียนรู้สึกว่าการทำความผิดเล็กน้อย แต่ครูลงโทษ รุนแรงเกินไป					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
14.	ครูถือตัวไม่เป็นกันเองกับนักเรียน					
15.	ครูมักตำหนินักเรียนเสมอ เมื่อนักเรียนทำอะไรไม่ เป็นที่พอใจ					
16.	เมื่อนักเรียนเกิดปัญหา ครูสามารถเป็นที่ปรึกษาได้					
17.	ครูชอบลงโทษนักเรียน โดยไม่มีเหตุผล					
18.	ครูชอบวางอำนาจกับนักเรียน					
19.	ครูแสดงความห่วงใยเมื่อนักเรียนเกิดปัญหา					

5. แบบสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอนของนักเรียน
ขอให้นักเรียนพิจารณาข้อความดังกล่าว แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อ
เท็จจริงของนักเรียน ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างและ ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	ครูสอนโดยไม่สนใจนักเรียนจะเข้าใจหรือไม่.....					
2.	วิธีการสอนของครูทำให้นักเรียนสนใจเรียน					
3.	ห้องเรียนคับแคบ					
4.	ครูสอนโดยไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น					
5.	ครูตั้งใจสอน โดยซักถามความเข้าใจของนักเรียนเป็นระยะ					
6.	ห้องเรียนมีของวางไว้ไม่เป็นระเบียบ					
7.	ห้องเรียนร้อนอบอ้าว					
8.	อุปกรณ์สำหรับฝึกปฏิบัติมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
9.	โรงเรียนมีสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย					
10.	ห้องเรียนมีฝุ่นละอองหนา					
11.	ห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก					
12.	ห้องเรียนมีความสะอาดเรียบร้อย					
13.	ครูได้ใช้สื่อและอุปกรณ์ในการเรียนการสอน					

6. แบบสอบถามความตั้งใจเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามความตั้งใจเรียนของนักเรียน ขอให้
นักเรียนพิจารณาข้อความดังกล่าว แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จ
จริงของนักเรียน ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกระทำความของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกระทำความของนักเรียนมาก
จริงปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกระทำความของนักเรียนบ้างและ ไม่ตรงกับกระทำความของนักเรียนบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกระทำความของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกระทำความของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	นักเรียนไม่ทำรายงานตามที่คิดไว้					
2.	นักเรียนไปห้องพยาบาลในขณะที่ครูกำลังสอนเพื่อ จะได้ไม่ต้องเรียน					
3.	นักเรียนทำการบ้านทุกครั้งที่ครูมอบหมาย					
4.	นักเรียนมองออกจากหน้าต่างในขณะที่เรียน					
5.	นักเรียนให้เพื่อนทำรายงานแทน แม้ว่าจะทำได้					
6.	นักเรียนคุยกับเพื่อนในขณะที่ครูกำลังสอน					
7.	นักเรียนไปห้องน้ำขณะที่ครูกำลังสอนเพื่อจะได้ไม่ ต้องเรียน					
8.	นักเรียนอ่านหนังสือการ์ตูน ในขณะที่ครูกำลังสอน					
9.	นักเรียนไปโรงอาหาร ในขณะที่ครูกำลังสอนเพื่อจะ ได้ไม่ต้องเรียน					
10.	นักเรียนไม่ทำรายงาน แม้ว่าจะทำได้					
11.	นักเรียนให้ความร่วมมือกับเพื่อนในการทำกิจกรรม ในการเรียน					
12.	นักเรียนไม่ทำการบ้านเพราะรู้สึกเบื่อหน่าย					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
13.	นักเรียนมองคนเดินผ่านหน้าห้องในขณะที่เรียน ...					
14.	นักเรียนไม่ทำงานกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมาย					
15.	นักเรียนเล่นกับเพื่อนในขณะที่ครูกำลังสอน					
16.	นักเรียนส่งการบ้านไม่ทันตามที่ครูกำหนด					
17.	นักเรียนไม่ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย					
18.	นักเรียนขาดเรียนบ่อย ๆ					

7. แบบสอบถามบรรยากาศในครอบครัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามบรรยากาศในครอบครัวของนักเรียน
ขอให้นักเรียนข้อความต่อไปนี้ทีละข้อ แล้วเลือกตอบที่ตรงกับลักษณะของครอบครัวของ
นักเรียนมากที่สุด เพียง 1 คำตอบ แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้เพียงข้อละ
1 เครื่องหมาย

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับลักษณะของครอบครัวของ นักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับลักษณะของครอบครัวของ นักเรียนมาก
จริงปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับลักษณะของครอบครัวของ นักเรียนบ้างและไม่ตรงกับลักษณะของครอบครัว ของนักเรียนบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับลักษณะของครอบครัวของ นักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับลักษณะของครอบครัวของ นักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	ในครอบครัวของนักเรียนทุกคนเอาใจใส่และ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					
2.	ทุกคนในครอบครัวของนักเรียนต่างรับผิดชอบต่อ หน้าที่ของตนเอง					
3.	เมื่อนักเรียนมีปัญหา นักเรียนปรึกษาพ่อแม่ พี่น้อง					
4.	นักเรียนรู้สึกว่า พ่อแม่ ไม่มีเวลาพูดคุยกับนักเรียน					
5.	เมื่อใกล้สอบ พ่อแม่ให้กำลังใจในการดูหนังสือ					
6.	เมื่อครอบครัวมีปัญหาทุก ๆ คนในบ้านช่วยเหลือ กันแก้ปัญหา					
7.	เมื่อนักเรียนมีปัญหาอะไรพ่อแม่ของนักเรียนจะช่วย ผ่อนคลายความทุกข์ความกังวลของนักเรียน					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
8.	พ่อแม่ต้องการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ของครอบครัว					
9.	พ่อแม่รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน					
10.	นักเรียนและพี่น้องทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัว					
11.	สมาชิกในครอบครัวของนักเรียนเข้ากันไม่ได้					
12.	เมื่อกลับบ้านผิดเวลา พ่อแม่ดุด่าโดยไม่ถามสาเหตุ					
13.	พ่อแม่เป็นที่ปรึกษาที่ดีที่สุดของนักเรียน					
14.	นักเรียนเป็นคนที่อยู่ในโอวาทของพ่อแม่					
15.	สมาชิกในครอบครัวทะเลาะเบาะแว้งกัน					
16.	นักเรียนรู้สึกว่าคุณพ่อหรือแม่ของนักเรียนไม่เข้าใจนักเรียน					
17.	พ่อแม่ไม่อนุญาตให้นักเรียนพาเพื่อนมาเที่ยวบ้าน					
18.	พ่อแม่ดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด เมื่อนักเรียนไม่สบาย					
19.	นักเรียนแสดงความไม่พอใจทันทีเมื่อพ่อแม่ว่ากล่าวตักเตือน					

- รายนามผู้เชี่ยวชาญ
- หนังสือขอความอนุเคราะห์

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์
อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ดร. พาสนา จุลรัตน์
อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. รองศาสตราจารย์ ดร. ภัทตรา ประเสริฐวงศ์
อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
สถาบันราชภัฏจันทรเกษม

ที่ ศธ 0519.12/ 7209

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

31 ตุลาคม 2546

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนประจักษ์เวศน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวลลนา พรหมสุวรรณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความตั้งใจเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ และ อาจารย์ชวลิต รวยอาจิม เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 150 คน ตอบแบบสอบถามบุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน ความตั้งใจเรียน และบรรยากาศในครอบครัว ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวลลนา พรหมสุวรรณ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-5134264 มีือถือ 06-0029215

ที่ ศธ 0519.12/ ๗๒๐๙

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๔/ ตุลาคม 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวลลนา พรหมสุวรรณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความตั้งใจเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ และ อาจารย์ชวลิต รวยอาฉิม เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 51 คน ตอบแบบสอบถามนุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน ความตั้งใจเรียน และบรรยากาศในครอบครัว ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวลลนา พรหมสุวรรณ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นายแพทย์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-5134264 มือถือ 06-0029215

ที่ ศธ 0519.12/ ๗๔๐๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

31 ตุลาคม 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเสมียนนารี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวลลนา พรหมสุวรรณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ของ ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความตั้งใจเรียนของนักเรียนประถมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ และ อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 82 คน ตอบแบบสอบถามบุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน ความตั้งใจเรียน และ บรรยากาศในครอบครัว ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวลลนา พรหมสุวรรณ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์อภรณ์ หะวานนท์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-5134264 มือถือ 06-0029215

ที่ ศธ 0519.12/ ๗๕๐๙

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

31 ตุลาคม 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเทวสุนทร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวลลนา พรหมสุวรรณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ของ ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความตั้งใจเรียนของนักเรียนประถมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ และ อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 32 คน ตอบแบบสอบถามบุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน ความตั้งใจเรียน และ บรรยากาศในครอบครัว ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวลลนา พรหมสุวรรณ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-5134264 มือถือ 06-0029215

ที่ ศธ 0519.12/ 7205

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

31 ตุลาคม 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านลาดพร้าว

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวลลนา พรหมสุวรรณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ของ ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความตั้งใจเรียนของนักเรียนประถมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ และ อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 32 คน ตอบแบบสอบถามบุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน ความตั้งใจเรียน และ บรรยากาศในครอบครัว ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวลลนา พรหมสุวรรณ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์อภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-5134264 มือถือ 06-0029215

ที่ ศธ 0519.12/ ๗๘๐๙

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

31 ตุลาคม 2546

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเสนานิกม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวลลนา พรหมสุวรรณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความตั้งใจเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ และ อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 100 คน ตอบแบบสอบถามบุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน ความตั้งใจเรียน และบรรยากาศในครอบครัว ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวลลนา พรหมสุวรรณ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภกรรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 02-5134264 มือถือ 06-0029215

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – ชื่อสกุล	นางสาวลลนา พรหมสุวรรณ
วัน เดือน ปี เกิด	8 มกราคม 2519
สถานที่เกิด	อำเภอมะนัง จังหวัดชุมพร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	150 ซอยวิภาวดี 22 เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2540	ค.บ. (จิตวิทยาการแนะแนว) จาก สถาบันราชภัฏจันทรเกษม
พ.ศ. 2547	กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ